

PLAN UPRAVLJANJA DESTINACIJOM OPĆINE DUGOPOLJE

Sadržaj

1. UVOD.....	1
1.1. Regulatorni okvir i metodologija.....	1
1.2. Zakon o turizmu	5
2. ANALIZA STANJA	8
2.1. Opći podaci o Općini Dugopolje.....	9
2.1.1. Klima.....	10
2.1.2. Prirodne značajke područja.....	10
2.2. Turistički proizvodi i usluge	11
2.2.1. Smještaj.....	12
2.2.2. Ugostiteljstvo	16
2.2.3. Turističke usluge	17
2.3. Resursna osnova	20
2.3.1. Kultura i baština	21
2.3.2. Priroda i okoliš.....	24
2.4. Javna turistička infrastruktura.....	28
2.4.1. Primarna turistička infrastruktura.....	28
2.4.2. Sekundarna turistička infrastruktura.....	31
2.5. Komunalna infrastruktura	33
2.5.1. Energetska infrastruktura.....	33
2.5.2. Telekomunikacijska infrastruktura i dostupnost interneta.....	34
2.5.3. Vodoopskrba i odvodnja	35
2.5.4. Gospodarenje otpadom	36
2.6. Prometna infrastruktura	39
2.6.1. Cestovna infrastruktura.....	40
2.7. Analiza stanja digitalizacije.....	41
2.8. Analiza stanja pristupačnosti destinacije osobama s određenim oblikom invaliditeta.....	42
2.8.1. Fizička pristupačnost	42
2.8.2. Komunikacijska pristupačnost.....	43
2.9. Analiza organiziranosti i dostupnosti usluga u destinaciji	44
2.10. Analiza stanja i potreba ljudskih potencijala.....	47
2.10.1. Potrebe međunarodnih dionika	47
2.11. Analiza komunikacijskih aktivnosti.....	49

2.12. Analiza konkurencije	50
2.12.1. Konkurentske destinacije	51
2.12.2. Benchmarking	52
2.12.3. Komunikacijske strategije Turističke zajednice općine Dugopolje	53
2.12.4. Tržišni trendovi i inovacije.....	53
2.13. Izvješće o analizi stanja destinacije	53
3. POTENCIJAL ZA RAZVOJ I PODIZANJE KVALITETE TURISTIČKIH PROIZVODA	54
4. POKAZATELJI ODRŽIVOSTI NA RAZINI DESTINACIJE	55
5. RAZVOJNI SMJER DESTINACIJE.....	59
5.1. SWOT Analiza	59
5.2. Opća načela i ciljevi turizma.....	61
5.3. Strateški pravac i prioriteti	62
5.4. Ciljevi razvoja destinacije	65
6. SMJERNICE I PREPORUKE ZA RAZVOJ ILI UNAPRJEĐENJE DESTINACIJE	72
7. POPIS PROJEKATA	73
7.1. Projekti koji pridonose provedbi mjera potrebnih za doprinos ostvarenju pokazatelja održivosti na razini destinacije	73
7.2. Projekti posebnog značenja za razvoj destinacije	74
8. ZAKLJUČAK	77

Popis slika

Slika 1: Postupak izrade i usvajanja Plana upravljanja.....	4
Slika 2: Položaj Općine Dugopolje u odnosu na Splitsko-dalmatinsku županiju.....	9

Popis tablica

Tablica 1: Geografsko prostorna obilježja Općine Dugopolje.....	10
Tablica 2: Dolasci i noćenja – Općina Dugopolje.....	14
Tablica 3: Turistički promet po podvrsti objekta - dolasci	14
Tablica 4: Turistički promet po podvrsti objekta – noćenja	15
Tablica 5: Turističke usluge na području Općine Dugopolje	17
Tablica 6: Prikaz kategorizacije i klasifikacije turističkih resursa Općine Dugopolje	20
Tablica 7: Popis zaštićenih kulturnih dobara na području Općine Dugopolje	22
Tablica 8: Popis pokretnih spomenika na području Općine Dugopolje	23
Tablica 9: Količine prikupljenog miješanog komunalnog otpada u 2024. godini	38
Tablica 10: Podaci o otpadu prikupljenog na groblju u 2024. godini	38
Tablica 11: Podaci o prikupljenom otpadu na trajnom reciklažnom dvorištu	39
Tablica 12: Popis članica Sportske zajednice Općine Dugopolje	46
Tablica 13: Kulturne zajednice na području Općine Dugopolje	47
Tablica 14: Anketa - Zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom	55
Tablica 15: Anketa - Zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji	58
Tablica 16: Swot analiza turističke destinacije – Općina Dugopolje	60
Tablica 17: Ciljevi i mjere Općine Dugopolje	65

1. UVOD

1.1. Regulatorni okvir i metodologija

Plan upravljanja predstavlja planski dokument za razvoj održive destinacije. Primarna mu je svrha osigurati razvoj destinacije u smjeru održivosti u skladu s aktima strateškog planiranja, prostornim planovima, planom upravljanja kulturnim dobrima i drugim važećim planovima i propisima. Sukladno [Zakonu o turizmu \(NN 156/23\)](#) (u nastavku i ZOT) izrađuje ga turistička zajednica (lokalna i regionalna) za područje jedne ili više lokalnih ili regionalnih turističkih zajednica te Turistička zajednica Grada Zagreba.

Predmetni Plan upravljanja predstavlja Plan upravljanja destinacijom za područje Općine Dugopolje na razdoblje od četiri godine. Prvi korak u izradi plana upravljanja destinacijom predstavljao je okupljanje ključnih dionika od strane Turističke zajednice Općine Dugopolje. Sukladno regulatornom okviru, kao i [Smjernicama i uputama za izradu plana upravljanja destinacijom](#) u izradu Plana upravljanja, uključeni su sljedeći ključni dionici razvoja održive destinacije:

- Lokalne vlasti
- Turistička zajednica
- Privatni sektor
- Lokalno stanovništvo
- Nevladine organizacije (civilno društvo)
- Mediji
- Stručnjaci.

Smjer razvoja turizma u Općini Dugopolje proizlazi iz nastojanja da se uspostavi optimalno upravljanje destinacijom kako bi ona bila pametna, odgovorna, održiva i uključiva. To podrazumijeva suradnju različitih tijela i svih relevantnih dionika iz svih sektora unutar jedne koherentne, usklađene strategije usmjerene prema zajedničkom cilju: konkurentnosti i održivosti turističke destinacije.

U današnjem složenom turističkom sektoru, koje obilježavaju novi dionici, rastuća konkurencija, ubrzani tehnološki razvoj, promjene poslovnih modela te dinamični obrasci ponašanja potrošača i trendovi, upravljanje destinacijom dobiva sve veći značaj. Uz to, sve je izraženija potreba za održivim razvojem turizma, očuvanjem okoliša i društvene ravnoteže, kao i za stvaranjem uvjeta koji osiguravaju dobrobit lokalnog stanovništva i uravnotežen odnos između zajednice i posjetitelja.

Metodologija izrade Plana upravljanja temelji se na sljedećim dokumentima/parametrima:

- [Zakon o turizmu \(NN 156/23\)](#)
- [Zakon o turističkim zajednicama i promicanju hrvatskog turizma \(NN 52/19, 42/20\)](#)
- [Pravilnik o metodologiji izrade plana upravljanja destinacijom \(NN 112/2024\)](#)
- [Pravilnik o pokazateljima za praćenje razvoja i održivosti turizma \(NN 112/24\)](#)
 - Izračun osnovnih pokazatelja
 - Smjernice za prikupljanje podataka iz sekundarnih izvora
 - [Smjernice za provođenje istraživanja stavova lokalnog stanovništva](#)
 - [Smjernice za provođenje istraživanja zadovoljstva turista](#)
 - Izračun specifičnih pokazatelja društveni aspekti održivosti
 - Smjernice za prikupljanje podataka za specifične pokazatelje iz sekundarnih izvora društveni aspekti
 - [Smjernice prihvatni kapacitet obvezni pokazatelji V1.](#)
- [Smjernice i upute za izradu plana upravljanja destinacijom Ministarstva turizma i sporta iz rujna 2024.](#)
- [Indeks turističke razvijenosti.](#)

Metodološki pristup izrade predmetnog dokumenta zasniva se na sljedećim temeljnim načelima koji zajednički čine integrirani metodološki pristup:

- Načelo multidisciplinarnosti: sagledavajući trendove razvoja turizma i upravljanje kvalitetom kao multidisciplinarne pojave.
- Načelo uključivosti: upravljanje kvalitetom u turizmu kompleksan je i zahtjevan proces širokog utjecaja i obuhvata koji je potrebno uskladiti s interesima i ciljevima svih dionika, stoga se izrada dokumenta temelji na suradnji sa svim relevantnim dionicima.
- Načelo komplementarnosti: dokument je usklađen i komplementaran s interesima i ciljevima JLS, regionalnim, nacionalnim i međunarodnim strateškim i posebnim ciljevima te relevantnim stručnim i znanstvenim spoznajama.
- Načelo transparentnosti: participativni pristup koji uključuje konzultacije i suradnju te javnu raspravu, primjenjivan od samog početka izrade dokumenta, od provedbe primarnih istraživanja do prikupljanja podataka iz javno dostupnih, sekundarnih izvora.

Slijedom navedenoga, za potrebe izrade Plana upravljanja podaci i informacije prikupili su se sljedećim metodama:

- sastanci s ključnim dionicima
- provedba primarnih istraživanja putem online upitnika
- prikupljanje podataka iz sekundarnih izvora
- analiza trendova i tržišta.

U nastavku se pojašnjavaju ključne stavke metodologije koja se primijenila pri izradi Plana upravljanja.

Indeks turističke razvijenosti (ITR) svrstava turističke zajednice u pet kategorija: I (vrijednost indeksa od 30,00 i više), II (vrijednost indeksa od 25,00 do 29,99), III (vrijednost indeksa od 15,00 do 24,99), IV (vrijednost indeksa od 0,01 do 14,99) i 0 (vrijednost indeksa 0,00).

Prema [Pravilniku o metodologiji izrade plana upravljanja destinacijom](#) (NN 112/2024), članak 7., stavak 1., „Plan upravljanja destinacijom koji izrađuje lokalna turistička zajednica razvrstana u kategoriju I. i II. indeksa turističke razvijenosti te Turistička zajednica Grada Zagreba mora biti temeljen na izračunu prihvatnog kapaciteta“. Napominje se kako je Turistička zajednica Općine Dugopolje prema Indeksu turističke razvijenosti u IV. kategoriji, te nije potreban izračun prihvatnog kapaciteta. Vrijednost indeksa Općine Dugopolje u 2024. godini je 13,69.

Postupak donošenja Plana upravljanja propisan je regulatornim okvirom.

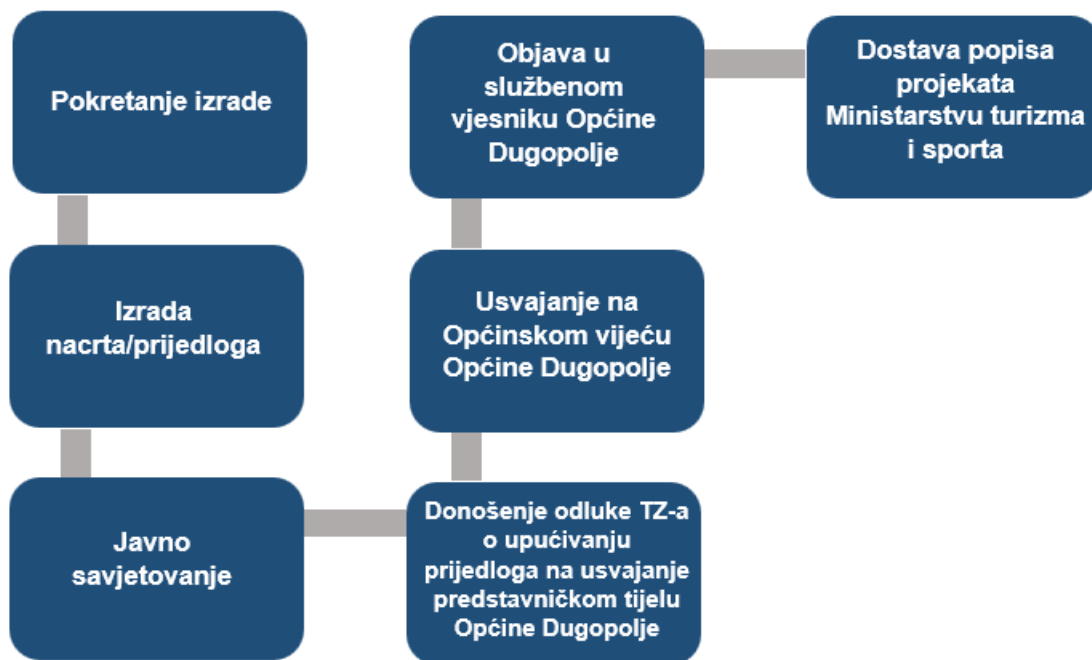
Nadalje, odredbama [Zakona o turizmu \(NN 156/23\)](#) propisano je kako Plan upravljanja mora imati sljedeći sadržaj:

- analiza stanja i popis resursne osnove
- potencijal za razvoj i podizanje kvalitete turističkih proizvoda
- pokazatelji održivosti na razini destinacije propisani člankom 14. ZOT-a – uređeno

[Pravilnikom o pokazateljima za praćenje razvoja i održivosti turizma \(NN 112/24\)](#)

- razvojni smjer s mjerama i aktivnostima potrebnim za njegovo ostvarenje
- prijedlog smjernica i preporuka za razvoj ili unaprjeđenje destinacije
- popis projekata koji pridonose provedbi mjera potrebnih za doprinos ostvarenju pokazatelja održivosti na razini destinacije i
- popis projekata od posebnog značaja za razvoj destinacije.

Slika 1. Postupak izrade i usvajanja Plana upravljanja destinacijom

U skladu s odredbama [Zakona o turizmu \(NN 156/23\)](#), popis projekata koji pridonose provedbi mjera potrebnih za ostvarenje razvojnog smjera i pokazatelja održivosti na razini destinacije od kojih su neki projekti od posebnog značaja za razvoj destinacije dostavlja se Ministarstvu turizma i sporta.

Sukladno opisanoj metodologiji izrade Plana upravljanja, Plan upravljanja sastoji se od 7 dijelova. Nakon uvodnog dijela, u drugom se poglavlju razmatra trenutno stanje destinacije te se navode ključni resursi na kojima se temelji njezin razvoj. Treće poglavlje fokusira se na procjenu mogućnosti za unapređenje i diversifikaciju turističkih proizvoda. U četvrtom poglavlju predstavljeni su relevantni pokazatelji održivosti destinacije. Peto poglavlje bavi se definiranjem strateških ciljeva te konkretnih mjera i aktivnosti za njihovu realizaciju. Šesto poglavlje obuhvaća preporuke i smjernice za daljnji napredak i jačanje konkurentnosti destinacije, dok završno, sedmo poglavlje donosi pregled planiranih projekata.

1.2. Zakon o turizmu

U sklopu cjelovite reforme hrvatskog turizma 20. prosinca 2023. godine donesen je [Zakon o turizmu \(NN 156/23\)](#), kojim se prvenstveno regulira sustav upravljanja razvojem turizma s naglaskom na održivost te se definiraju alati za njegovo učinkovito upravljanje.

Sustav turizma čine turistička destinacija, djelatnosti i usluge u turizmu te dionici.

Turistička destinacija definira se kao tržišno i turistički valorizirana prostorna cjelina koja predstavlja cilj turističkih putovanja i obuhvaća jedne ili više jedinica lokalne ili područne (regionalne) samouprave.¹

Elementi turističke destinacije su:

- prostor
- javna turistička infrastruktura
- poslovna turistička infrastruktura
- komunalna infrastruktura
- turističke atrakcije
- ljudski resursi
- prirodna i kulturna dobra
- identitet i imidž
- javne usluge i servisi
- promet (u pokretu i mirovanju).

Razvoj turizma u smjeru održivosti je proces unaprjeđenja sustava turizma koji se temelji na prepoznavanju, poticanju i upravljanju razvojnim potencijalima uz održivo i odgovorno korištenje prostora, prirodnih, društvenih i gospodarskih resursa, kulturne baštine te unaprjeđenja uvjeta života lokalnog stanovništva i boravka turista u destinaciji.²

Uloga turističke zajednice u upravljanju destinacijom je planiranje i provedba mjera turističke politike, razvoj destinacije i praćenje ostvarenih ciljeva.

Obveze turističke zajednice u upravljanju destinacijom su:

- integrirano upravljanje destinacijom na temelju plana upravljanja destinacijom
- upravljanje turističkim tokovima
- suradnja s jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave u unaprjeđenju razvoja destinacije
- suradnja s tijelom državne uprave nadležnim za turizam u razvoju turističke politike

¹ Zakon o turizmu (NN 156/23)

² Isto.

- podrška drugim tijelima državne uprave u poslovima od značaja za razvoj destinacije
- druge obveze i zadaće propisane zakonom kojim se uređuje sustav turističkih zajednica.

Sukladno [Zakonu o turizmu \(NN 156/23\)](#) turistička zajednica izrađuje plan upravljanja destinacijom za područje jedne ili više lokalnih ili regionalnih turističkih zajednica. Plan upravljanja destinacijom je planski dokument za razvoj održive destinacije. Primarna mu je svrha osigurati razvoj destinacije u smjeru održivosti u skladu s aktima strateškog planiranja, prostornim planovima, planom upravljanja kulturnim dobrima i drugim važećim planovima i propisima.

Planom se određuje smjer razvoja destinacije s ciljem poboljšanja iskustva posjetitelja, zaštite prirodnih i kulturnih dobara i dobrobiti lokalne zajednice.

Plan upravljanja destinacijom predstavlja podlogu za donošenje odluka i mjera za upravljanje razvojem turizma u smjeru održivosti jedinica lokalne samouprave, jedinica područne (regionalne) samouprave i drugih nadležnih tijela u destinaciji.

1.1.2. Strategija razvoja održivog turizma do 2030. godine

[Strategija razvoja održivog turizma do 2030. godine](#) akt je strateškog planiranja hrvatskog turizma za razdoblje do 2030. godine, usklađen s [Nacionalnom razvojnom strategijom Republike Hrvatske do 2030. godine](#) i temeljnim dokumentima i politikama Europske unije i Republike Hrvatske.³

Strategija je usklađena s Tranzicijskim putom za turizam, koji je okosnica budućeg Europskog plana turizma do 2030. godine, Paktom za vještine u turističkom ekosustavu te ciljevima održivog razvoja UN Agende 2030.

U okviru Strategije definirana je vizija Republike Hrvatske:

Hrvatska je u 2030. godini konkurentna, inovativna i sigurna zemlja prepoznatljivog identiteta i kulture, zemlja očuvanih resursa, kvalitetnih životnih uvjeta i jednakih prilika za sve.

³ *Strategija razvoja održivog turizma do 2030. godine*

Cilj razvoja održivog turizma u Republici Hrvatskoj je podići kvalitetu života i rada lokalnog stanovništva kao i društveni napredak hrvatskog društva u cjelini. Glavno obilježje Hrvatske kao turističke destinacije je autentičnost koju odražavaju gostoljubivi, otvoreni i srdačni ljudi, raznolikost njenih regija te bogata priroda i kulturna baština.

Provedenom analizom stanja turizma identificirano je deset ključnih izazova hrvatskog turizma:

- vremenska i prostorna neujednačenost
- utjecaj turizma na okoliš i prirodu
- međuodnos turizma i klimatskih promjena
- prilagodba ubrzanim tehnološkim promjenama u turizmu
- kvaliteta života i dobrobit lokalnog stanovništva
- nedostatni ljudski potencijali u brojnosti i kvaliteti
- neadekvatna struktura i kvaliteta smještajnih kapaciteta
- nepovoljno poslovno i investicijsko okruženje
- nedovoljno učinkovit zakonodavni i upravljački okvir
- utjecaj kriza na turizam te promjene ponašanja i potreba turista.

U cilju ostvarenja vizije razvoja održivog turizma Hrvatske definirana su četiri ključna strateška cilja:

1. Cjelogodišnji i regionalno uravnoteženiji turizam,
2. Turizam uz očuvan okoliš, prostor i klimu,
3. Konkurentan i inovativan turizam,
4. Otporan turizam.

Na temelju Strategije razvoja održivog turizma do 2030. godine izrađuje se Nacionalni plan razvoja održivog turizma koji kao srednjoročni akt strateškog planiranja sadrži operacionalizaciju prioriternih područja kroz konkretne mjere.

Nacionalni plan razvoja održivog turizma do 2027. godine, omogućuje transformaciju turizma temeljenu na načelima održivosti kao temeljne razvojne koncepcije, uz proces digitalne transformacije, usklađivanja sa zelenim politikama i jačanja otpornosti turističkog sustava.

2. ANALIZA STANJA

Analiza stanja obuhvaća prikupljanje dostupnih podataka kako bi se dobila slika trenutnog stanja iz kojeg se mogu identificirati prednosti i nedostaci te potom planirati mjere i aktivnosti za unaprjeđenje turističke ponude i doživljaja uz ostvarenje razvojnog smjera.

Analizom stanja definira se područje, odnosno precizira se teritorijalni i prostorni obuhvat destinacije za koji se izrađuje plan upravljanja destinacijom.

Značaj turizma za hrvatsko gospodarstvo iznimno je velik; udio turizma u bruto domaćem proizvodu Hrvatske iz godine u godinu raste, što dokazuje izuzetno veliku ovisnost hrvatskog gospodarstva o turističkim kretanjima u zemlji, no paralelno kazuje i o slabostima ukupnog gospodarskog sustava.⁴

Sukladno regulatornom okviru te [Smjernicama i uputama za izradu plana upravljanja destinacijom](#), analiza stanja i popis resursne osnove uključuje:

- popis turističkih proizvoda i usluga
- analizu resursne osnove
- analizu javne turističke infrastrukture
- analizu komunalne infrastrukture
- analizu prometne infrastrukture
- analizu stanja digitalizacije
- analizu stanja pristupačnosti destinacije osobama s posebnim potrebama
- analizu organiziranosti i dostupnosti usluga u destinaciji (javne usluge i servisi)
- analizu stanja i potreba ljudskih potencijala
- analizu komunikacijskih aktivnosti
- analizu konkurencije
- izvješće o provedenoj analizi stanja.

Uz sve relevantne i dostupne izvore na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini posebno su uzeti u obzir važeći strateški i planski dokumenti, uključujući strategije razvoja, prostorni planovi, planovi upravljanja kulturnim i prirodnim resursima, kao i regulatorni i strateški okvir razvoja turizma.

⁴ Nacionalni plan razvoja održivog turizma do 2027. godine

2.1. Opći podaci o Općini Dugopolje

Općina Dugopolje smještena je u predvorju Dalmatinske zagore, udaljena 15 km od grada Splita, županijskog središta i najvećeg grada na hrvatskoj obali.

Općinu Dugopolje čine 4 naselja i to: Dugopolje, Koprivno, Kotlenice i Liska. Ona je jedna od tri jedinice lokalne samouprave, nastala novim teritorijalnim ustrojem bivše Općine Solin, od koje su pored Općine Dugopolje, nastale Općina Klis i Muć, te Grad Solin.

Dugopolje ima idealan geoprometni položaj jer se nalazi na sjecištu državne autoceste A1 Zagreb-Split-Dubrovnik koja spaja sjever i jug Hrvatske i županijske brze ceste D1 Split-Sinj koja povezuje obalu i unutrašnjost Srednje Dalmacije. Dugopolje se nalazi na samom izlazu za grad Split s autoceste A1, udaljeno je svega 28 km od međunarodne zračne luke Split-Kaštela, te 18 km od međunarodne putničke luke Split i željezničkog kolodvora Split.

Najatraktivnije destinacije na obali Srednje Dalmacije udaljene su pola sata (Trogir, Omiš) do 45 minuta vožnje automobilom (Makarska rivijera), a na približno jednakoj udaljenosti nalaze se i biseri Dalmatinske zagore – gradovi Sinj i Imotski.

Slika 2: Položaj Općine Dugopolje u odnosu na Splitsko-dalmatinsku županiju

Izvor: Masterplan prometnog razvoja funkcionalne regije Srednja Dalmacija, strateška procjene utjecaja plana/programa na okoliš

Tablica 1: Geografsko prostorna obilježja Općine Dugopolje

 LOKACIJA	 SMJEŠTAJ	POVRŠINA	STANOVNIŠTVO 2021. (PROCJENA)/GUSTOĆA NASELJENOSTI
43°34'56"N 16°35'56"E	– Općina je smještena u Splitsko-dalmatinskoj županiji – udaljena 15 km od grada Splita – 28 km udaljena od međunarodne zračne luke Split-Kaštela, te 18 km od međunarodne putničke luke Split i željezničkog kolodvora Split – 38 km od Trogira i Omiša	63,51 km ²	3.742 st. 58,93 st./km ²

Izvor: Prostorni plan uređenja Općine Dugopolje, <https://dzs.gov.hr/u-fokusu/popis-2021/88>

2.1.1. Klima

Područje Općine ima izmijenjeni jadranski tip mediteranske klime. To se očituje u srednjim visinama temperature i količini padalina. Temperature su niže u prosjeku 3°C nego uz obalu, naročito u zimskom periodu, a i količina padalina veća je nego u priobalju. Kiše padaju uglavnom u zimskoj polovici godine. Gotovo dvije trećine ukupnih količina padne u tom periodu. Prostor Općine je bezvodni kraj. Prema privremenoj seizmičkoj karti područje Općine nalazi se u stupnju VII MCS.

2.1.2. Prirodne značajke područja

Općina Dugopolje nalazi se u izrazito krškom području na sjevernim padinama Mosora. Prostor obilježavaju dva velika krška polja – Dugopoljsko polje i Vučipolje – dok su ostali dijelovi područja pretežno kameniti, s manjim obradivim depresijama (docima). Južno dominira masiv Mosora s vrhovima preko 1.000 m, a sjever i istok zatvaraju niži krški brežuljci.

Geološku podlogu čine gornjokredni vapnenci i dolomiti, snažno okršeni zbog tektonskih procesa, što je oblikovalo tipične krške forme: škrape, vrtače, ponore, krška polja i špilje. Najraširenija tla su crvenice i njihovi derivati, dok na višim nadmorskim visinama prevladavaju vapneno-dolomitne crnice.

Vegetaciju čine klimazonalne zajednice hrasta medunca, bijelog i crnog graba do 900 m nadmorske visine, te na najvišim dijelovima Mosora rijetke bukove sastojine. Prostor je bogat i dračicama, suhim travnjacima te kamenjarskim pašnjacima.

2.2. Turistički proizvodi i usluge

Općina Dugopolje razvija se kao destinacija dalmatinskog zaleđa koja objedinjuje bogat krški krajolik, vrijednu prirodnu i geološku baštinu te prepoznatljive outdoor, sportske i kulturno-povijesne sadržaje. Turistička ponuda temelji se na posebnim oblicima turizma: aktivnom i rekreacijskom turizmu, speleoturizmu, kulturnom i povijesnom turizmu, sportskom turizmu te poslovnom turizmu zahvaljujući strateškom prometnom položaju.

Najznačajnije atrakcije općine uključuju Špilju Vranjaču u Kotlenicama, jedan od najpoznatijih speleoloških objekata u Dalmaciji i zaštićeno geomorfološko područje s uređenim turističkim obilaskom. Dugopolje je početna točka za izlete na Mosor, planinski masiv poznat po zahtjevnim i rekreativnim planinarskim stazama, vidikovcima i bogatom krškom reljefu. Prirodno i kulturno nasljeđe dopunjuju lokaliteti poput Kraljeve peći, tradicionalnih pastirskih staza i povijesnih pravaca, među kojima se posebno ističe Rimska cesta koja svjedoči o važnosti ovog prostora kao antičke poveznice između unutrašnjosti i obale.

Suvremeni sadržaji dodatno obogaćuju ponudu. Sportski centar Hrvatski vitezovi, jedno od najmodernijih nogometnih igrališta s pripadajućim kapacitetima, koristi se za sportske pripreme, treninge i događanja. Gospodarska zona Podi, kao jedna od najrazvijenijih poslovnih zona u Hrvatskoj, doprinosi razvoju poslovnog i tranzitnog turizma te stvara interes za boravak poslovnih posjetitelja i sudionika različitih skupova.

Posebnu vrijednost predstavlja Centar za posjetitelje "Skrivena Dalmacija", interpretacijski centar koji na suvremen i multimedijски način predstavlja prirodne, geološke i kulturne posebnosti Dugopolja te služi kao početna točka za obilazak cijelog područja.

Smještajni kapaciteti u Dugopolju temelje se na privatnom smještaju i kućama za odmor, uz razvijenu ugostiteljsku ponudu koja uključuje restorane, konobe i gastro-objekte usmjerene na tradicionalnu dalmatinsku kuhinju. Turistička zajednica Općine aktivno promiče sadržaje vezane uz planinarenje, speleoturizam, cikloturizam, sportske manifestacije i interpretativne ture, potičući uključivanje lokalne zajednice i razvoj autentičnih doživljaja.

Dugopolje se, zahvaljujući prirodnim ljepotama, povijesnim lokalitetima, prometnoj dostupnosti (blizina autoceste A1 i Splita) te modernim turističkim sadržajima, pozicionira kao destinacija za aktivan i autentičan boravak u dalmatinskom zaleđu.

2.2.1. Smještaj

Smještajni kapaciteti u Republici Hrvatskoj bilježe stabilan rast, a sličan trend prisutan je i na području Općine Dugopolje, gdje se posljednjih godina povećava interes za boravak u privatnom smještaju, osobito među gostima koji posjećuju destinaciju zbog sportskih, outdoor, kulturnih i poslovnih motiva.

Planiranje fizičkog obujma turističkog prometa za Dugopolje temelji se na ostvarenim rezultatima u razdoblju siječanj–prosinac 2023., koji pokazuju nastavak pozitivnog trenda. Prema podacima sustava eVisitor, u tom je razdoblju ostvareno 2.794 dolazaka i 15.673 noćenja, što predstavlja povećanje od 14 % u dolascima i 8 % u noćenjima u odnosu na isto razdoblje 2022. godine (2.396 dolazaka; 14.382 noćenja). Cjelokupan turistički promet odnosi se na privatni smještaj.

Na području Općine Dugopolje registrirano je 48 smještajnih objekata s ukupno 339 glavnih i pomoćnih ležajeva, uključujući 7 novih objekata i 44 nova ležaja registrirana 2023. godine. Najveći udio gostiju dolazi iz Njemačke (20%), Velike Britanije (18%), Nizozemske (14%) i Francuske (7%), dok domaći gosti čine oko 16% ukupnog prometa. Prosječno trajanje boravka u privatnom smještaju iznosi 5,5 dana, nešto kraće nego prethodnih godina.

Procjene za 2024. godinu ukazuju da će na području općine biti aktivno 50–55 smještajnih objekata, s 370–400 ležajeva, a očekivani turistički promet kretao bi se između 3.000 i 3.300 dolazaka te 17.500–19.000 noćenja.

Privatni smještaj

Privatni smještaj čini cjelokupnu aktivnu smještajnu ponudu općine te uključuje apartmane, studio apartmane, sobe i kuće za odmor kategorije 3*, 4* i 5*. Kvaliteta smještaja kontinuirano raste, a iznajmljivači su aktivni sudionici edukacija koje provodi TZ Općine Dugopolje u suradnji s nadležnom TZ Splitsko-dalmatinske županije i stručnjacima - organizacijama iz turističkog sektora.

Privatni smještaj u Dugopolju karakterizira:

- visok udio objekata kategorije 3 i 4 zvjezdice, uz prisutnost nekolicine objekata kategorije 5 zvjezdica,
- uređenost i dobra opremljenost,

- blizina autoceste A1, Splita i gospodarske zone Podi.

Ukupno aktivni privatni objekti su:

1. Apartmani Bosančić ***
2. Apartman Smodlaka ****
3. San Mihael luxury rooms ****
4. Apartman Nature ***
5. Flower Double Room ***
6. Apartman Radoš ***
7. Apartman Granić ***
8. Kuća za odmor Villa Sofia ***
9. Kuća za odmor Villa Peksy ***
10. Holiday home Koprivno ***
11. Bellimani Estate ***
12. Villa Suzana ***
13. Villa Smajo ***
14. Villa Radošević ***
15. Villa Mia ****
16. Villa La Piazza ****
17. Villa Irena ****
18. Villa Perić Kotlenice ***
19. Villa Bender *** - nositelj oznake Local Host
20. Mala kuća Mia ****- nositelj oznake Local Host
21. Villa Maris ***
22. Villa Podrugovi dvori ***
23. Villa Adriana ***
24. Hotel Katarina ****
25. Resort Luka et Rafael ***
26. Villa Lino ****
27. Villa Marijeta *****
28. Villa Čulin ****
29. Cozy place ***
30. House Cord ****
31. Kuća za odmor Šimić ****
32. Apartman Marina ***
33. Ruralna kuća za odmor-Villa Armanda ☀ ☀ ☀ ☀
34. Villa Edi **
35. Apartman Lesnina ***
36. Villa Stela ****
37. Apartman Badi Dugopolje ***

- 38. Villa Petra ***
- 39. Villa Magnolia ***
- 40. Apartman Nino ***
- 41. Holiday Home Koprivno ***
- 42. Apartman Nina ***
- 43. Villa Longfield ****
- 44. Apartman Madonna ***
- 45. Villa Salvia *****
- 46. Apartman Kusić ***

Zbog povoljnog prometnog položaja, razvijene sportske infrastrukture, novih interpretacijskih sadržaja (Centar za posjetitelje "Skrivena Dalmacija") i rastućeg interesa za Dalmatinsku zagoru, Dugopolje ima značajan potencijal za daljnji razvoj smještajnih kapaciteta, posebno u sljedećim segmentima:

- povećanje kvalitete postojećih smještajnih objekata,
- poticanje investicija u kuće za odmor i održivi ruralni smještaj,
- jačanje digitalne vidljivosti i promocije smještaja,
- razvoj specijaliziranog smještaja za sportaše, planinare i outdoor goste,
- povezivanje privatnog smještaja s lokalnim turističkim proizvodima (Mosor, Vranjača, povijesne staze, sportske manifestacije).

Tablica 2: Dolasci i noćenja – Općina Dugopolje

	Dolasci		Noćenja	
	2023.	2024.	2023.	2024.
	ostvareno	ostvareno	ostvareno	ostvareno
Domaći gosti	495	654	1.488	2.064
Strani gosti	2.307	2451	14.274	15.190
UKUPNO	2.802	3.105	15.762	17.254

Izvor: Program rada s financijskim planom TZO Dugopolje za 2025. godinu

Tablica 3: Turistički promet po podvrsti objekta - dolasci

Vrsta objekta	Dolasci domaći	Dolasci strani	Dolasci ukupno
Privatni smještaj (apartman, kuća za odmor, objekti u domaćinstvu)	654	2.446	3.100

Izvor: eVisitor

Tablica 4: Turistički promet po podvrsti objekta – noćenja

Vrsta objekta	Noćenja domaći	Noćenja strani	Noćenja ukupno
Privatni smještaj (apartman, kuća za odmor, objekti u domaćinstvu)	2.064	15.145	17.209

Izvor: eVisitor

Kapaciteti privatnog smještaja

U razdoblju posljednjih nekoliko godina Općina Dugopolje bilježi stabilan rast smještajnih kapaciteta u segmentu privatnog smještaja, ponajprije zahvaljujući otvaranju novih kuća za odmor i apartmana kategoriziranih s 3 i 4 zvjezdice. Iako Dugopolje nije klasična turistička destinacija, njegova pozicija na ulazu u Dalmaciju, iznimna prometna povezanost (autocesta A1, blizina Splita), te atraktivnost prirodnog okruženja i sportsko-rekreacijske infrastrukture (SC „Hrvatski vitezovi“) čine ovaj segment ponude sve značajnijim.

Prema podacima iz sustava eVisitor i Programu rada TZ Dugopolje za 2024. godinu, na području općine trenutno je aktivno 48 privatnih smještajnih objekata, uključujući sobe, studio apartmane, apartmane, kuće za odmor i ruralnu kuću za odmor, s ukupno 339 glavnih i pomoćnih ležajeva. Samo tijekom 2023. godine otvoreno je 7 novih objekata s dodatnih 44 ležaja, što potvrđuje kontinuirani razvoj ponude i rast interesiranja privatnih iznajmljivača.

Privatni smještaj u Dugopolju prilagođen je modernim trendovima turističke potražnje te najčešće uključuje sadržaje poput vrtova, terasa, vanjskih kuhinja, zona za roštilj, te sve češće i bazena i dodatnih rekreativnih sadržaja. Takva ponuda posebno privlači obitelji, ljubitelje aktivnog odmora, sudionike sportskih događanja u Dugopolju i Splitu, te posjetitelje koji traže mirniju lokaciju s brzim pristupom obali.

Struktura gostiju u privatnom smještaju pokazuje visoku međunarodnu zastupljenost – najviše posjetitelja dolazi iz Njemačke (20%), Velike Britanije (18%), Nizozemske (14%) i Francuske (7%), dok domaći gosti čine oko 16% ukupnih dolazaka. Prosječna duljina boravka iznosila je 5,5 dana, što je nešto kraće nego prethodnih godina, kada je prosjek bio oko 7 dana.

2.2.2. Ugostiteljstvo

Ugostiteljski sadržaji kategorizirani su u dvije kategorije: (1) restorani, konobe i pizzerije, te (2) seosko-turistička imanja koja nude ugostiteljske usluge.

Ugostiteljska ponuda predstavlja važan segment lokalnog gospodarstva, posebno u kontekstu rastućeg privatnog smještaja, jačanja sportsko-rekreacijskog turizma, te sve većeg broja posjetitelja koji borave ili prolaze kroz Dugopolje zbog njegove iznimno važne prometne pozicije na ulazu u autocestu A1 i blizine Splita.

Dugopolje se u gastronomskom smislu odlikuje kombinacijom tradicionalne dalmatinske kuhinje, domaćih proizvoda i sve popularnijih modernih jela. Posjetitelji mogu uživati u jelima pripremljenim prema receptima starih zagorskih domaćinstava, od domaćih sireva i pršuta do teletine ispod peke, janjetine s ražnja, odojka i ostalih specijaliteta koji su obilježili prehranu ovog podneblja.

Restorani i konobe:

- Restoran Feniks
- Restoran Dolis – caffe bar / pizzeria / restaurant
- Restoran XXXL (Lesnina)
 - Bistro-pizzeria Local Dugopolje
 - Ugostiteljski objekt Skrivena Dalmacija Coffee wine & more
 - McDonald's Dugopolje
- Konoba Uskok

Ovi objekti nude širok izbor domaćih i mesnih jela, pizze, jela s roštilja te klasične dalmatinske specijalitete. Smješteni su većinom u gospodarskoj zoni Podi-Dugopolje, što ih čini idealnim izborom za poslovne ručkove, brze marende i organizaciju većih svečanosti.

Pizzerije

- Restoran Dolis – pizzeria i restoran
 - Local Pizzaurant Dugopolje
 - Fast food Buddy - Dugopolje

Seosko-turistička domaćinstva / izletišta

- OPG Dodoja – seosko domaćinstvo
- OPG Plazibat – seosko domaćinstvo / izletišta

Ugostiteljski objekti značajno doprinose raznolikosti i prepoznatljivosti lokalne turističke ponude. Kao destinacija koja sve više privlači:

- sudionike sportskih natjecanja (SC „Hrvatski vitezovi“),
- putnike u tranzitu,
- ljubitelje prirode i outdoor aktivnosti (Mosor, okolne staze),
- goste privatnog smještaja,
- poslovne putnike u zoni Podi.

2.2.3. Turističke usluge

Turističke usluge mogu se pružati i u posebnim oblicima turističke ponude: seoskom, zdravstvenom, kulturnom, wellness, kongresnom, za mlade, pustolovnom, lovnom, športskom, golf-turizmu, športskom ili rekreacijskom ribolovu na moru, ronilačkom turizmu, športskom ribolovu na slatkim vodama kao dodatna djelatnost u uzgoju morskih i slatkovodnih riba, rakova i školjaka i dr., a mogu ih pružati pravne ili fizičke osobe iz članka 3. stavka 1. ovoga Zakona, ako ovim Zakonom nije drugačije propisano.⁵

Sukladno [Zakonu o pružanju usluga u turizmu](#) (NN 130/17,25/19, 42/20,70/21) na području Općine Dugopolje prisutne se turističke usluge u posebnim oblicima turizma poput sportsko-rekreacijskog, wellnessa, adrenalinskog i sl.

Tablica 5: Turističke usluge na području Općine Dugopolje

TURISTIČKE USLUGE	OPIS
Camino Srednja Dalmacija	Camino Srednja Dalmacija nudi jedinstven krajolik i bogatu kulturno-povijesnu baštinu. Podijeljen je u 7 dnevnih etapa, a svaki dan nudi jedinstveno Camino iskustvo. Smještaj je dostupan u većini mjesta kojima se prolazi (cca svako 10-ak km), ali potrebna je prethodna rezervacija. Većina hodočasnika bira opciju noćenja u nekom drugom mjestu, pa je u skladu s tim napravljena i ova etapa.

⁵ Turističke usluge u ostalim oblicima turističke ponude, Članak 54.

	Ruta je dobro označena Camino oznakama, no ipak je preporučljivo koristiti GPS datoteku rute.
Planinarenje na Mosor	(108) Plitača (Dugopolje) - Greben Visokog brda (143) Križani - Ljubljani (125) Vranjača - Vickov stup Planinarske staze od lokaliteta Plitača u Dugopoljskom polju te iz zaseoka Križani vode prema grebenu Visokog brda odnosno prema vrhu Ljubljani (1262 m) dok prema vrhu Vickov stup (1325 m) vodi planinarska staza iz zaseoka Punde u naselju Kotlenice, nedaleko špilje Vranjače. Ispod vrha Ljubljani nalazi se i uređeno planinarsko sklonište HPD-a Ljubljani. (137) Balići-Džakići - Debelo brdo Planinarska staza iz zaseoka Balići-Džakići u Dugopolju vodi do vrha Debelo brdo (1044 m), a nedaleko staze nalazi se i manja špilja pod nazivom Kraljeva peć (Balića pećina) s uređenim i natkrivenim odmorištem te ostaci ilirske utvrde Gradina (480 m) s uređenim vidikovcem i odmorištem. Sjeverne padine Mosora bogate su škrapama, ponikvama i kraškim jamama, a planina obiluje i biljnim i životinjskim endemičnim vrstama.
Bicikliranje	Sustav javnih bicikala korisnicima omogućuje najam klasičnih gradskih i električnih bicikala na pet lokacija; 3 lokacije u naselju Dugopolje te po jednom lokacijom u naselju Koprivno i Kotlenice. LOKACIJE ZA NAJAM BIKIKALA: Sportski centar "Hrvatski vitezovi" (zapadna strana nogometnog stadiona, uz Centra za posjetitelje "Skrivena Dalmacija") Trg dr. Franje Tuđmana, Dugopolje (ispred zgrade Općine Dugopolje) Izletište lokva Dračanica, Dugopolje (županijska cesta Dugopolje-Bisko) Sportski centar Koprivno Odmorište parking špilja Vranjača, Kotlenice
	Dugopolje se nalazi na idealnoj geoprometnoj lokaciji za jednodnevne izlete i kratke posjete biserima Jadrana i dalmatinskog zaleđa. Do grada Splita i okolnih mjesta na obali potrebno je svega 15-ak minuta vožnje automobilom dok su atrakcije Dalmatinske zagore udaljene od 15 minuta do najviše sat vremena vožnje. • Posjetite grad Split, palaču rimskog cara Dioklecijana i staru gradsku jezgru uvrštenu na popis UNESCO-ve zaštićene svjetske baštine. www.visitsplit.com • Na putu za grad Split posjetite i grad Solin, kolijevku hrvatske povijesti, grad izgrađen na ostacima Salone, antičkog glavnog

Izleti u okolici	grada rimske provincije Salona. Ne zaobiđite amfiteatar u Saloni. www.solin-info.com • Na putu za Split nalazi se i Kliška tvrđava, jedna od najistaknutijih hrvatskih utvrda, svjedok burne hrvatske povijesti i višestoljetne borbe za neovisnost. S Klisa se pruža predivan pogled na Split i okolicu kao i na obližnje otoke. www.klis.hr • Etno agro park Stella Croatica – priča o stvaranju istinskog gastro suvenira uz suvremenu interpretaciju tradicije nalazi se na samo 5 km od Dugopolja. www.stella-croatia.hr • U srcu Dalmatinske zagore nalazi se grad Sinj, poznat po 300-godišnjoj tradiciji Sinjske alke, viteške konjičke igre i svetištu čudotvorne Gospe Sinjske. Staza Gospi Sinjskoj hodočasnička je pješačka ruta koja vodi od grada Solina preko Klisa i Dugopolja do ovog poznatog marijanskog svetišta. www.visitsinj.com • Grad Trilj nalazi se uz obale rijeke Cetine. Nedaleko Trilja nalaze se ostaci rimskog vojnog logora Tiluriuma kao i ostaci utvrda Čačvina i Nutjak. Obavezno posjetite pet predivnih mlinica na rječici Grab, pritoku rijeke Cetine. www.visitrilj.com • Grad Vrljika nalazi se blizu obale Perućkog jezera. Starokršćanska crkva sv. Spasa iz 9. st. također se nalazi nedaleko grada, a s tvrđave Prozor iznad grada pruža se predivan pogled na prirodne ljepote ovog kraja. Posjetite izvor rijeke Cetine. www.visitvrljika.com • Crveno i Modro jezero prirodni su fenomen dalmatinskog krša. Nalaze se na području grada Imotskog. Crveno jezero krška je jama te je jedno od najdubljih jezera u Europi. Modro jezero također je krška jama čija dubina oscilira ovisno o godišnjim dobima. www.visitimota.com
Centar za posjetitelje 'Skrivena Dalmacija'	Centar za posjetitelje „Skrivena Dalmacija“ smješten je u gospodarskoj zoni Podi-Dugopolje, uz Sportski centar „Hrvatski vitezovi“. Radi se o multimedijalnom i edukativnom centru koji na moderan način interpretira prirodnu baštinu Splitsko-dalmatinske županije s naglaskom na planinu Mosor. Ovaj centar je pod upravljanjem Javne ustanove "More i krš". • Ovaj prostor svojim posjetiteljima nudi multimedijalno i senzorsko iskustvo kroz animiranu interpretaciju i stručno vođenje edukatora. U sklopu centra, organiziraju se zabavno-poučne edukacije i radionice za djecu i mlade. • Osim interpretacijskog centra, projekt Skrivena Dalmacije obuhvaća i tematsku stazu "Mali put" kroz Dugopoljsko polje te dvije škole u prirodi na lokalitetima Balići-Džakići i Plitača.
Špilja Vranjača	Špilja Vranjača nalazi se u srcu Dalmatinske zagore, u naselju Kotlenice, na pola sata vožnje od grada Splita i na samo 10 minuta vožnje od Dugopolja. • Špilja je smještena u podnožju središnjega dijela planine Mosor, s njegove sjeverne strane i sastoji se od dva dijela.

	• Ulazni dio, bez špiljskih ukrasa, poznat je mještanima od davnina, dok je drugi dio otkrio vlasnik zemljišta na kojemu se nalazi špilja, g. Stipe Punda, 1903. godine. Špilja je za turiste otvorena 1929. godine. • Iz prve ulazne dvorane dolazi se kroz mali prirodni hodnik u drugu dvoranu, koja se sastoji od 9 manjih dijelova prepunih špiljskih ukrasa raznih oblika i boja. • Nedaleko od špilje nalazi se put koji vodi prema planinarskoj stazi (125) Vranjača - Vickov stup.
--	---

2.3. Resursna osnova

Resursna osnova predstavlja ključan dio analize stanja i smjer razvoja destinacije. Odnosi se na prirodne i kulturne resurse koji trenutno nisu u funkciji turizma, ali koji predstavljaju temelj za budući razvoj, atraktivnost i održivost turističke destinacije.

Tablica 6: Prikaz kategorizacije i klasifikacije turističkih resursa Općine Dugopolje

KATEGORIJA	DETALJNA KLASIFIKACIJA
Geološke značajke prostora	vapnenačko krški reljef, planina Mosor, špilja Vranjača, Kraljeva peć
Vode	Lokva Dračanica, lokva Trstenica (zaseok Vukasovići)
Biljni svijet	Lavanda, ružmarin, smilje, majčina dušica, kadulja, oregano, smokva, maslina, nar, vinova loza
Životinjski svijet	Divlje svinje, kuna bjelica, pjegavi daždevnjak, poskok, krška gušterica
Zaštićena prirodna baština	Špilja Vranjača
Kulturno-povijesna baština	Rimska cesta
Kultura života i rada	Folklor
Turističke staze, putovi	Planinarske staze na području Općine Dugopolje, sjeverne padine Mosora: (108) Plitača (Dugopolje) - Greben Visokog brda (143) Križani - Ljubljani (125) Vranjača - Vickov stup (137) Balići-Džakići - Debelo brdo

2.3.1. Kultura i baština

Kulturna baština, materijalna i nematerijalna, zajedničko je bogatstvo čovječanstva u svojoj raznolikosti i posebnosti, a njena zaštita jedan je od važnih čimbenika za prepoznavanje, definiranje i afirmaciju kulturnog identiteta. Ministarstvo kulture i medija razvija različite mehanizme i uspostavlja mjere zaštite kulturne baštine s ciljem osiguranja njene održivosti što podrazumijeva identificiranje, dokumentiranje, istraživanje, održavanje, zaštitu, korištenje kao i promicanje njenih vrijednosti.

Kulturnu baštinu čine pokretna i nepokretna kulturna dobra od umjetničkoga, povijesnoga, paleontološkoga, arheološkoga, antropološkog i znanstvenog značenja.

Arheološka nalazišta i arheološke zone, krajolici i njihovi dijelovi koji svjedoče o čovjekovoj prisutnosti u prostoru. Nematerijalni oblici kulturne baštine i pojave čovjekova duhovnog stvaralaštva u prošlosti kao i dokumentacija i bibliografska baština i zgrade, odnosno prostori u kojima se trajno čuvaju ili izlažu kulturna dobra i dokumentacija o njima. Vrijednosti kulturne baštine prepoznamo kao starosne, povijesne, kulturne, umjetničke i autentične.

Zaštitom i očuvanjem kulturne baštine osigurava se postojanost kulturnih vrijednosti kao i potencijala za daljnji razvitak Republike Hrvatske, njenu afirmaciju, stimulaciju ekonomske konkurentnosti i kvalitetnijeg života u europskom okruženju.

Kulturna dobra

Na području Općine Dugopolje nalaze se 3 zaštićena kulturna dobra koja su upisana u Registar kulturnih dobara RH, i na njih se primjenjuje Zakon o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara (NN 69/99, 151/03, 157/03, 87/09, 88/10, 61/11, 25/12, 136/12, 157/13, 152/14, 98/15, 44/17 i 90/18, 32/20, 62/20, 117/21, 114/22).

Zaštićena kulturna dobra na području Dugopolja:

- Arheološko nalazište - rimska cesta na predjelu Kurtovići-Klapavice u Klisu i Dugopolju
- Arheološko nalazište - rimska cesta na predjelu Podi-Zapad
- Umijeće čitanja, pisanja i tiskanja poljičice

Tablica 7: Popis zaštićenih kulturnih dobara na području Općine Dugopolje

Registarski broj	Mjesto	Naziv	Pravni status	Vrsta kulturnog dobra	Klasifikacija
Z-6594	Dugopolje Klis	Arheološko nalazište-rimska cesta na predjelu Kurtovići-Klapavice u Klisu i Dugopolju	Zaštićeno kulturno dobro	Arheologija	kopnena arheološka zona/nalazište
Z-6478	Dugopolje	Arheološko nalazište-rimska cesta na predjelu Podi-Zapad	Zaštićeno kulturno dobro	Arheologija	kopnena arheološka zona/nalazište
Z-7778	-	Umijeće čitanja, pisanja i tiskanja poljičice	Zaštićeno kulturno dobro	Nematerijalna	usmena predaja, izričaji i govori

Izvor: Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske

Pokretni spomenici

Prema [Zakonu o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara](#) (NN 145/2024) pokretna kulturna dobra mogu biti svi predmeti i zapisi od kulturnog, povijesnog, umjetničkog, paleontološkog, arheološkog, antropološkog, etnološkog, znanstvenog, tehničkog i društvenog značaja:

- pojedinačni predmeti i zbirke u muzejima, knjižnicama, arhivima i drugim ustanovama
- pojedinačni predmeti, zbirke, sakralni inventari i oprema u vlasništvu vjerskih zajednica
- pokretni arheološki nalazi
- predmeti i zbirke drugih pravnih i fizičkih osoba.

Pokretni spomenik kulture je kulturno dobro koje je pokretno i može se premještati s jednog mjesta na drugo, a smatra se kulturnim naslijeđem zbog svoje povijesne, umjetničke, znanstvene ili druge kulturne vrijednosti. Ovi spomenici obuhvaćaju predmete poput umjetničkih djela, knjiga, arheoloških nalaza, povijesnih dokumenata, zbirki, namještaja i drugih predmeta koji imaju značajnu kulturnu ili povijesnu vrijednost.

Pokretni spomenici kulture zaštićeni su zakonima o kulturnoj baštini i njihova prodaja, izvoz ili premještanje bez odobrenja nadležnih tijela može biti zabranjeno, kako bi se očuvala njihova kulturna i povijesna vrijednost.

Tablica 8: Popis pokretnih spomenika na području Općine Dugopolje

Mjesto	Naziv	Vrsta	Klasifikacija
Koprivno, Dugopolje	Oltar crkve Svih svetih u Koprivnu	pokretno kulturno dobro	oltar
Dugopolje	Oltar crkve sv. Luke u Liski	pokretno kulturno dobro	oltar
Dugopolje	Kute i kip sv. Roka - Crkva sv. Roka	pokretno kulturno dobro	ukrasni predmeti
Dugopolje	Kapelica Gospe u dnu polja i oltar kapelice	pokretno kulturno dobro	sakralni predmeti, oltar

Izvor: Turistička zajednica Općine Dugopolje

Arheološke zone i lokaliteti

Prema [Zakonu o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara \(NN 145/2024\)](#) arheološko nalazište i/ili zona od interesa za zaštitu sadržava dokaze o prošlim ljudskim aktivnostima ili razdobljima u povijesti, a posjeduje cjelovitost i izvornost fizičkih ostataka.

Arheološke zone i lokaliteti imaju veliki značaj za turizam, jer ne samo da privlače posjetitelje zainteresirane za povijest i kulturu, već i doprinose razvoju lokalne zajednice i ekonomije.

Na području Općine nalaze se dva arheološka nalazišta: arheološko nalazište - rimska cesta na predjelu Kurtovići-Klapavice u Klisu i Dugopolju te arheološko nalazište - rimska cesta na predjelu Podi-Zapad.

Arheološko nalazište rimske ceste na predjelu Klapavice – Kurtovići (Klis i Dugopolje) obuhvaća oko 2 km dionice koja je iz Salone preko Klisa i dugopoljske visoravni vodila u unutrašnjost Dalmacije. Sagrađio ju je carski namjesnik Publije Kornelije Dolabela u prvom desetljeću 1. stoljeća, kao prvu cestu na tom području, prvenstveno radi učvršćivanja rimske vlasti nakon Batonova ustanka. Cesta je bila u upotrebi do 7. stoljeća, uz česte popravke i dogradnje sporednim pravcima.

Arheološko nalazište rimske ceste na predjelu Podi – Zapad nalazi se sjeverozapadno od brze ceste Split–Dugopolje (D1). Tijekom zaštitnih istraživanja u prosincu 2011. dokumentirana su dva dijela ceste, svaki dug 67 m i međusobno udaljeni 67 m. Cesta je dio pravca Salona – Aequum, sagrađenog u prvom desetljeću 1. stoljeća pod carskim namjesnikom Publijem Kornelijem Dolabelom, kao prve kolne veze prema unutrašnjosti Dalmacije. Njezina gradnja potvrđena je na četiri salonitanska natpisa (CIL III 3198a=1015a; CIL III 3200; CIL III 3201=10159; CIL III 3198b=10156b).

Sakralna baština

Općina Dugopolje bogata je sakralnim objektima koji svjedoče o dugoj kršćanskoj tradiciji i povijesnom kontinuitetu života na prostoru Dugopolja, Koprivna, Kotlenica i Liske. Crkve i kapelice nisu samo mjesta duhovnosti, već i važan segment lokalnog identiteta, arhitekture i kulturne baštine.

Crkve i kapele na području Općine Dugopolje:

- Nova crkva sv. Mihovila, Dugopolje
- Stara crkva sv. Mihovila, Dugopolje
- Crkva sv. Roka, Dugopolje
- Kapelice na području Dugopolja
- Crkva Svih Svetih, Koprivno
- Crkva Presvetoga Srca Isusova, Koprivno
- Crkva sv. Petra i Pavla, Kotlenice
- Crkva sv. Luke, Liska

Sakralna baština Dugopolja obuhvaća objekte različitih stilskih razdoblja, od starijih kamenih crkvice do novijih arhitektonskih rješenja. Pojedine crkve i pokretni inventar imaju konzervatorsku vrijednost te su dio zaštićene kulturne baštine. Ovi sakralni lokaliteti čine važan potencijal za razvoj kulturnog i religijskog turizma, posebno kroz tematske rute, interpretacijske programe i povezivanje s bogatom poviješću područja.

2.3.2. Priroda i okoliš

Prirodna obilježja Općine Dugopolje važan su resurs koji utječe na razvoj destinacije. Općina je smještena u krškom krajoliku sjeverne strane Mosora, na području koje se odlikuje velikim krškim poljima, brdskim padinama i prepoznatljivim geomorfološkim strukturama. Ova obilježja određuju krajobraznu vrijednost područja i stvaraju preduvjetu za razvoj različitih oblika boravka i kretanja u prirodi.

Središnji prostor Dugopolja čine Dugopoljsko polje i Vučipolje. Dugopoljsko polje, smješteno podno sjevernih padina Mosora, najvažniji je geomorfološki element po kojem je naselje i dobilo ime. Sa sjeverne strane polja smjestilo se naselje Dugopolje, dok Vučipolje, zasađeno vinogradima, omeđuje prostor prema sjeveru. I naselja Liska i Koprivno imaju vlastita polja, dok su Kotlenice smještene u karakterističnim docima okruženima višim reljefnim oblicima.

Planinski dio prostora obilježava masiv Mosora, s vrhovima Debelo brdo (1044 m), Plišivac (1053 m), Ljubljan (1262 m) i Ljutikamen (Veliki kabal, 1339 m). Podno planine

nalaze se doci poput Ljubljanskih doca, Japaga i Krivača, koji su tradicionalno služili kao visoka pašnjaci. Ovi tereni, zajedno s brojnim pristupima prema Mosoru, čine važne prostorne cjeline za planinarenje i kretanje u prirodi.

Dugopolje je tipičan primjer krškog krajolika, s izraženim krškim pojavama kao što su škrape, vrtače, ponori, uvale i špilje.

Biljni pokrov Dugopolja također odražava prijelaz od nižih krških ravnica prema višim šumskim zonama Mosora. Na nadmorskim visinama od 200 do 600 metara prevladavaju zajednice hrasta medunca i bijelog graba. Na višim dijelovima, od 600 do 900 metara, nalazi se hrast medunac i crni grab, dok se iznad 900 metara povremeno pojavljuju i bukove šume. Prostrani kamenjarski travnjaci i primorske šikare česti su u nižim zonama.

Zbog svoje prostorne raznolikosti, od polja i vinograda do planinskih predjela, područje Dugopolja pogoduje razvoju rekreacijskih i sportskih aktivnosti u prirodi poput planinarenja, šetnje i vožnje biciklom. Očuvan krajolik, otvoreni prostori i blizina Mosora omogućuju stvaranje kvalitetnih uvjeta za boravak na otvorenom, što pozitivno utječe na turističku ponudu destinacije.

Sustavno upravljanje prostorom i održavanje okoliša dodatno pridonose atraktivnosti područja. Dugopolje provodi mjere poput unapređenja sustava gospodarenja otpadom, održavanja komunalne i zelene infrastrukture. Takve mjere doprinose očuvanju prirodnih vrijednosti i stvaraju uvjete za daljnji razvoj turističkih sadržaja temeljenih na prirodnim obilježjima prostora.

TURISTIČKE ATRAKCIJE

Općina Dugopolje ističe se raznolikom ponudom turističkih atrakcija koje uključuju prirodne ljepote, povijesne lokalitete, kulturnu baštinu i aktivan odmor. Međutim, poseban identitet općine dodatno se oblikuje kroz godišnje manifestacije koje okupljaju lokalno stanovništvo i posjetitelje iz cijele regije. One ne samo da promiču turizam, već i čuvaju lokalne običaje, promiču zajedništvo i nude iskustva koja posjet ostavljaju u dugom sjećanju.

Glavne turističke atrakcije

- Špilja Vranjača
- Mosor
- Kraljeva peć
- Rimska cesta

- Gospodarska zona Podi
- Sportski centar Hrvatski vitezovi
- Sakralni objekti (nova crkva sv. Mihovila, stara crkva sv. Mihovila, crkva sv. Roka, kapelice na području Dugopolja, crkva Svih Svetih, Koprivno, crkva Presvetoga Srca Isusova, Koprivno; crkva sv. Petra i Pavla, Kotlenice; crkva sv. Luke, Liska)
- Centar za posjetitelje „Skrivena Dalmacija“.

Manifestacije Općine Dugopolje

MEĐUNARODNI FOLKLORNI SUSRETI "LJEPOTA U KAMENU KAMENITOM"

KUD Pleter iz Dugopolja organizira svake godine folklornu večer „Ljepota u kamenu – kamenitom“. Program se održava na ljetnoj pozornici na Trgu domovinske zahvalnosti. Organizatori su KUD "Pleter", Općina Dugopolje i Turistička zajednica Općine Dugopolje uz pokroviteljstvo Splitsko-dalmatinske županije, Turističke zajednice Splitsko-dalmatinske županije, Hrvatskog sabora kulture (HZSK) i CIOFF-a (International Council of Organizations of Folklore Festivals and Folk Arts) - hrvatska sekcija / Saveza KUD-ova Splitsko-dalmatinske županije i Hrvatske matice iseljenika-podružnica Split.

DUGOPOLJSKO KULTURNO LJETO "PODMOSORSKE LJETNE VEČERI"

Program donosi raznolike sadržaje za sve generacije, uključujući predstave, gala koncerte, izložbe, folklorne susrete i radionice. Organizatori su Narodna knjižnica u Dugopolju i KUD Pleter Dugopolje, u suradnji s Općinom Dugopolje i Turističkom zajednicom Općine Dugopolje. Dugopoljsko kulturno ljetno odvija se tijekom srpnja i kolovoza, na različitim lokacijama, poput: Dom kulture u Dugopolju, središnji Trg domovinske zahvalnosti, ljetna pozornica ispred crkve sv. Roka u Dugopolju.

DANI OPĆINE DUGOPOLJE

Turistička zajednica Općine Dugopolje suorganizira i sufinancira pučke veselice na dan zaštitnika općine Dugopolje - sv. Mihovila. U tjednu uoči obilježavanja dana Općine Dugopolje, na programu su vjerska, zabavna i sportska događanja. Blagdani svetog Mihovila i svetog Jeronima praćeni su trodnevnica u župnoj crkvi sv. Mihovila arkandela. Od sportskih događanja u rujnu ističu se: nogometni turnir 'Kup sv. Mihovila', rukometni turniri za djevojčice i dječake, košarkaški turnir za djevojčice, Tradicionalne sportske igre za djecu iz Osnovne škole Dugopolje. Mjesto održavanja ovih turnira je školska sportska dvorana i stadion.

DUGOPOLJE BEER FEST

Dvodnevni festival craft piva koji se održava na prirodnoj lokaciji-lokva Dračanica uz prigodni glazbeni program u organizaciji Udruge DAR, Općine Dugopolje i Turističke zajednice Općine Dugopolje. Beer fest se održava svake godine, pretežno u posljednjem vikendu kolovoza. Festival je ispunjen pivskim okusima, odličnom glazbom i lokalnom gastronomijom. Održava se na otvorenom u prekrasnoj prirodi izletišta Dračanice te je idealna prilika za sve pivoljupce da isprobaju široki spektar okusa i tekstura domaćeg piva.

KLAPSKI SUSRET "POD MOSORON KLAPA PIVA"

Cilj ovakvog događanja je promocija ženskog i muškog klapskog pjevanja i zaštita kulturne baštine Dalmacije. Susret klapa održava se ispred crkve sv. Roka u Dugopolju. Klapski susreti su u organizaciji ženske klape Kolura i ženske klape Merla, te uz financijsku potporu Turističke zajednice Općine Dugopolje i Općine Dugopolje.

ADVENT U DUGOPOLJU

Božićni festival uz prigodni glazbeni program u organizaciji Općine Dugopolje, Turističke zajednice Općine Dugopolje i udruga s područja općine. Program je praćen koncertima zabavne glazbe i pripremom blagdanske hrane i pića, a održava se na središnjem Trgu domovinske zahvalnosti ili na Zelenoj tržnici u Dugopolju. Adventski koncert u župnoj crkvi sv. Mihovila arkandela KUD-a Pleter Dugopolje i gosti također je dio adventskog programa u Dugopolju.

Sportsko-rekreacijske manifestacije

ADVENTURE RACE

Turistička zajednica Općine Dugopolje suorganizira avanturističke utrke (bicikliranje, treking, kayak) u suradnji sa PD Perun Podstrana. Na taj način želi se unaprijediti razvoj sportskih i avanturističkih manifestacija te promocije prirodne baštine planine Mosor.

PRVI KORACI

Međunarodni dječji nogometni turnir (uzrast od 10 do 14 godina) koji organizira NK Adriatic Split i NK Dugopolje na 4 lokacije u Splitsko-dalmatinskoj županiji (Split, Trogir,

Dugopolje, Klis). Cilj manifestacije je promocija sportsko-rekreacijskog turizma i nogometne infrastrukture na području grada Splita i okolice putem međunarodnih natjecanja.

KUP SV. MIHOVILA

Dječji nogometni turnir (uzrast od 8 do 12 godina) koji se organizira na SC "Hrvatski vitezovi" u Dugopolju. Želi se promovirati sportsko-rekreacijski turizam i nogometna infrastruktura na području grada Splita i okolice putem međunarodnih natjecanja.

DUGOPOLJE TRAIL – TREKKING UTRKA

Turistička zajednica općine Dugopolje i Trail i trekking klub Strka svake godine u zimskim mjesecima organiziraju Mini trail ligu. Utrka ima cilj promovirati prirodnu baštinu planine Mosor kao i ekološku mrežu Natura 2000 na čijem se području nalazi i dobar dio Općine Dugopolje.

2.4. Javna turistička infrastruktura

Turističkom infrastrukturom, smatra se infrastruktura koja na području turističke destinacije izravno ili neizravno utječe na razvoj turizma i turističke ponude u funkciji dodane vrijednosti turističkih sadržaja, a kako je definirana [Pravilnikom o javnoj turističkoj infrastrukturi \(NN 126/21\)](#).

Turistička infrastruktura može biti primarna i sekundarna.

2.4.1. Primarna turistička infrastruktura

Primarna turistička infrastruktura je ona infrastruktura koja izravno utječe na razvoj turizma i turističke ponude.

Biciklističke rute i popratna infrastruktura

Općina Dugopolje nalazi se na važnom prostornom položaju između mosorskog planinskog područja i velikih krških polja, što omogućuje razvoj različitih oblika rekreacije i biciklističkog turizma. Iako na području općine ne postoje brojila biciklističkog prometa,

infrastruktura za cikloturiste postupno se razvija kroz odmorišta, info-točke i označene rute u sklopu projekata na razini Splitsko-dalmatinske županije.

Na području Dugopolja postoje biciklistička odmorišta s parkiralištima za bicikle na lokalitetima Lokva Dračanica i Plitača u Dugopoljskom polju, kao i kod špilje Vranjače u Kotlenicama. Informativne ploče postavljene su ispred Centra za posjetitelje u Dugopolju, kod špilje Vranjače, u blizini lokaliteta Kraljeva peć te uz trasu rimske ceste. Centar za posjetitelje raspolaže turističkim kombijem koji može služiti za prijevoz posjetitelja i cikloturista.

Na području općine ne postoje posebno uređene trekking staze; rekreativci se koriste starim pješačkim stazama i utabanim seoskim putevima koji vode prema planinarskim stazama na Mosoru ili prema poljima, vinogradima i maslinicima na sjevernom dijelu naselja. Ovakva konfiguracija terena pogodna je za razvoj rekreativnog biciklizma i izradu budućih ruta koje povezuju polja, lokalitete i panoramske točke.

Razvoj cikloturizma – projekt Dalmatinske zagore

Posljednje tri godine na području Dalmatinske zagore provodi se sveobuhvatna revizija biciklističkih staza i cestovnih ruta, redizajn vizualnog identiteta, izrada promotivnih materijala i prometnih elaborata za svaku rutu. Projekt obuhvaća područje općina Dugopolje i Klis te Cetinsku krajinu (Sinj, Trilj, Vrlika), a ukupno je definirano 12 biciklističkih staza i ruta ukupne duljine 655,8 km.

Na području koje zahvaća i Općinu Dugopolje definirane su sljedeće rute:

- **Staza 401 Dugopolje – Vranjača**
Cestovna ruta, duljina 36,2 km, ukupna visinska razlika 513 m.
Povezuje Dugopolje s Kotlenicama i špiljom Vranjačom, jednim od najznačajnijih prirodnih lokaliteta općine.
- **Staza 404 Dugopolje – Klis**
Cestovna ruta, duljina 50,7 km, ukupna visinska razlika 717 m.
Ruta prati krajolik Dugopoljskog polja i penje se prema Klisu, s pogledima prema mosorskom masivu i Dalmatinskoj zagori.
- **Staza 101 Klis – Svilaja – Cetina – Trilj – Dugopolje**
Destinacijska ruta Dalmatinske zagore, duljina 120,8 km, ukupna visinska razlika 1893 m.
Najduža i najsveobuhvatnija ruta koja povezuje više jedinica lokalne samouprave i brojne prirodne i kulturne lokalitete.

Ovi sadržaji dio su šireg županijskog projekta „Dalmatia Bike“, koji obuhvaća razvoj cikloturizma u Splitsko-dalmatinskoj županiji kroz standardizaciju ruta, izradu signalizacije, uređenje odmorišta i jačanje prepoznatljivosti destinacije.

Projekti izgradnje biciklističkih, pješačkih staza i šetnica:

- Uređenje Malog puta
- Uređenje planinarske staze na Mosoru
- Uređenje tematskih putova na području Općine Dugopolje

Turističko - informativni centar

Centar za posjetitelje „Skrivena Dalmacija“ smješten je u gospodarskoj zoni Podi-Dugopolje, uz Sportski centar „Hrvatski vitezovi“. Radi se o multimedijalnom i edukativnom centru koji na moderan način interpretira prirodnu baštinu Splitsko-dalmatinske županije s naglaskom na planinu Mosor. Ovaj prostor svojim posjetiteljima nudi multimedijalno i senzorsko iskustvo kroz animiranu interpretaciju i stručno vođenje edukatora. U sklopu centra, organiziraju se zabavno-poučne edukacije i radionice za djecu i mlade. Osim interpretacijskog centra, projekt Skrivena Dalmacija obuhvaća i tematsku stazu "Mali put" kroz Dugopoljsko polje te dvije škole u prirodi na lokalitetima Balići-Džakići i Plitača.

Centar je pod upravljanjem županijske Javne ustanove za zaštitu prirode "More i krš", a u sklopu centra otvoren je i ugostiteljski objekt te Turističko-informativni kiosk Turističke zajednice Općine Dugopolje koji je u funkciji u razdoblju travanj-listopad za vrijeme odvijanja Zelene linije.

Info ploče i turistička signalizacija

Info ploče nalaze se ispred Centra za posjetitelje, ispred špilje Vranjače, nedaleko Kraljeve peći te na Rimskoj cesti. Turistička signalizacija nalazi se na prilazima gospodarskoj zoni te na glavnim prometnicama i odnosi se na oznake za špilju Vranjaču, Kraljevu peć, Centar za posjetitelje, hotel Katarina, ugostiteljske objekte i seoska domaćinstva te sadržaje u središtu naselja Dugopolje poput općine, ambulante, ljekarne i sakralnih objekata. Također na području općine postoje i oznake za apartmanske objekte u stambenim zonama.

2.4.2. Sekundarna turistička infrastruktura

Sekundarna turistička infrastruktura je ona infrastruktura koja ne utječe izravno na razvoj turizma i samo je dijelom godine ili samo sporednom funkcijom u službi turizma.

Arheološka nalazišta/speleološki objekti/povijesni spomenici

Područje Općine Dugopolje obiluje arheološkim lokalitetima, povijesnim tragovima i sakralnim objektima koji svjedoče o dugom kontinuitetu života na prostoru između Mosora i Dugopoljskog polja. Arheološki nalazi, antičke komunikacije, srednjovjekovni sakralni objekti i tradicijska baština ključni su elementi kulturnog identiteta općine.

Na prostoru općine nalaze se dva dokumentirana arheološka nalazišta rimske cestovne infrastrukture:

- Rimska cesta Klapavice – Kurtovići (Klis i Dugopolje)
- Rimska cesta Podi – Zapad (Dugopolje)

Ova nalazišta potvrđuju važnost dugopoljskog prostora kao dijela antičke komunikacijske mreže te ističu kontinuitet prometnih i gospodarskih veza ovog kraja.

Na području općine evidentirani su brojni nalazi iz prapovijesti i antike, što upućuje na dugotrajan boravak i organizirana naselja još od najranijih razdoblja. Uz antičku cestu, u okolnim poljima i na padinama Mosora postojala su manja staništa, utvrđene točke i zone gospodarskog korištenja prostora. Ti tragovi svjedoče o važnosti prijelaza između obale i unutrašnjosti.

Nakon propasti antičke civilizacije i formiranja novih zajednica u srednjem vijeku, prostor Dugopolja naseljava stanovništvo koje gradi crkve, groblja i naselja uz puteve, izvore i polja. Iako na području općine nema velikih srednjovjekovnih crkvenih spomenika, sačuvane su brojne manje crkve i kapele iz 19. i 20. stoljeća, koje imaju važnu ulogu u duhovnom i društvenom životu zajednice.

Posebno se ističe stara župna crkva sv. Mihovila u Dugopolju koja je najvrjedniji lokalni sakralni spomenik, čiji počeci sežu prije prvog pisanog spomena krajem 17. stoljeća. Obnavljana je u više navrata, posebno krajem 17. i 18. stoljeća, a današnji izgled dobila je početkom 19. stoljeća. Iako je u 20. stoljeću bila zapuštena, obnovljena je i vraćena u funkciju kao važan kulturni i povijesni prostor.

Najznačajniji speleološki objekt na području općine je špilja Vranjača (Kotlenice). Jedan od najpoznatijih prirodnih lokaliteta Dalmatinske zagore, zaštićeni geomorfološki spomenik prirode. Špilja je uređena za posjetitelje i predstavlja ključnu turističku atrakciju općine, s interpretacijskim sadržajima i infrastrukturom za posjećivanje.

Sportski objekti i ostala sportska infrastruktura na otvorenom prostoru u funkciji aktivnog turizma

Sport i rekreacija važan su dio društvenog života Općine Dugopolje, a sportska infrastruktura koja je izgrađena posljednjih desetljeća omogućila je da se područje postupno pozicionira kao regionalno središte nogometnih i rekreativnih aktivnosti. Najznačajniji objekt je Sportski centar „Hrvatski vitezovi“, jedna od najmodernijih sportskih lokacija u Dalmatinskoj zagori, s infrastrukturom koja omogućuje održavanje domaćih, međunarodnih i pripremni sportskih događanja.

Nogometni stadion „Hrvatski vitezovi“ izgrađen je 2009. godine u gospodarskoj zoni Podi–Dugopolje kao prva faza sportskog kompleksa. Stadion kapaciteta 5.200 sjedećih mjesta izgrađen je prema standardima HNS-a i UEFA-e te je licenciran za održavanje utakmica UEFA Europske lige i kvalifikacijskih utakmica mlađih hrvatskih selekcija.

Kompleksom upravlja komunalna tvrtka Podi Dugopolje d.o.o., koja je zadužena za najam terena, održavanje infrastrukture i logističku podršku sportskim događanjima.

SC „Hrvatski vitezovi“ je partner Nogometne akademije HNS-a, gdje se provode tečajevi i ispiti za UEFA Pro, A, B i C licence.

Općina Dugopolje i lokalne sportske udruge aktivno razvijaju sportsko-rekreacijske događaje koji promoviraju prirodnu i kulturnu baštinu područja, osobito Mosora i krških polja. Istaknute sportsko-rekreacijske manifestacije su Adventure Race, Prvi koraci, Kup sv. Mihovila, Dugopolje Trail – trekking utrka.

Sportska infrastruktura i organizacija manifestacija jačaju Dugopolje kao destinaciju aktivnog turizma. Stadion, pomoćni tereni i programi priprema privlače sportske klubove i rekreativce tijekom cijele godine, dok prirodne značajke prostora omogućuju dodatni razvoj planinskih i outdoor aktivnosti.

2.5. Komunalna infrastruktura

Dobro razvijena komunalna infrastruktura je preduvjet gospodarskog i turističkog razvoja destinacije te ponajviše same kvalitete života lokalnog stanovništva.

Komunalna infrastruktura gradi se i održava u skladu s programima građenja i održavanja komunalne infrastrukture koje donosi predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave ili u skladu s ugovorom ili drugim aktom određenim posebnim zakonom.

2.5.1. Energetska infrastruktura

Općina Dugopolje je u potpunosti uključena u elektroenergetski sustav Republike Hrvatske putem distribucijske mreže HEP ODS-a, koja osigurava opskrbu električnom energijom svim naseljima (Dugopolje, Koprivno, Kotlenice, Liska). Visokonaponska i niskonaponska mreža prate osnovnu cestovnu i strukturu naselja, čime je osigurana pouzdana povezanost kućanstava, poduzetničke zone Podi te javne infrastrukture.

Krajem 2023. godine HEP Proizvodnja i KONČAR – Inženjering sklopili su ugovor o projektiranju i izgradnji Sunčane elektrane Dugopolje, vrijedne 11,1 milijun eura. Elektrana se gradila u skladu s državnom politikom zelene tranzicije i proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora te je najveća sunčana elektrana u Hrvatskoj.

Općina Dugopolje provodi javni poziv za potpore za ugradnju fotonaponskih elektrana na obiteljskim kućama, čime se izravno potiče korištenje obnovljivih izvora energije na razini kućanstava.

Postupak uključuje podnošenje zahtjeva s propisanom dokumentacijom (prijavni obrazac, dokaz o prebivalištu, dokaz o vlasništvu, akti o gradnji/legalnosti, račun za izvedene radove, fotodokumentacija te potvrda HEP ODS-a o trajnom pogonu). Zahtjevi se obrađuju prema redoslijedu zaprimanja dok se ne iscrpe dostupna proračunska sredstva, a odobrene potpore se isplaćuju nakon sklapanja ugovora između korisnika i Općine.

Kombinacija velike sunčane elektrane Dugopolje i lokalnih potpora za fotonaponske sustave na obiteljskim kućama pozicionira općinu kao sredinu koja aktivno sudjeluje u ostvarenju ciljeva zelene tranzicije. Time se:

- povećava udio energije iz obnovljivih izvora
- smanjuju troškovi energije za kućanstva
- jača energetska neovisnost i otpornost lokalne zajednice
- osiguravaju stabilniji prihodi općinskog proračuna kroz komunalne naknade i doprinose.

Zahvaljujući dodijeljenim financijskim sredstvima Ministarstva turizma i sporta te Ministarstva regionalnog razvoja i fondova EU, Općina Dugopolje uspješno je realizirala projekt izgradnje fotonaponske elektrane snage 200kW na krovu iznad tribina na stadionu Sportskog centra Hrvatskih vitezova, kao i obnovu dijela prostorija na stadionu. Ova investicija u funkcionalnu i energetska obnovu stadiona značajno će se odraziti u radu ovog zahtjevnog objekta.

2.5.2. Telekomunikacijska infrastruktura i dostupnost interneta

Osnovni preduvjet za digitalizaciju društva je širenje i poboljšanje telekomunikacijske infrastrukture.

Prema [Zakonu o elektroničkim komunikacijama](#) („Narodne novine“, broj 76/2022), elektronička komunikacijska infrastruktura, obavljanje djelatnosti elektroničkih komunikacijskih mreža i usluga, gradnja, održavanje, razvoj i korištenje elektroničkih komunikacijskih mreža i elektroničke komunikacijske infrastrukture i povezane opreme te upravljanje i uporaba radiofrekvencijskog spektra i adresnog i brojevnog prostora, kao prirodno ograničenih općih dobara, od interesa su za Republiku Hrvatsku, Splitsko-dalmatinsku županiju pa tako i Turističku zajednicu Općine Dugopolje jer stupanj razvijenosti gospodarstva svakog prostora ovisi, između ostalog, i o stupnju razvijenosti i korištenja ove infrastrukture.

Razvoj širokopojasne elektroničke komunikacijske infrastrukture omogućuje stvaranje i primjenu novih, zahtjevnih usluga, tehnologija i aplikacija te poboljšanje postojećih, čime se potiče gospodarski rast kroz stvaranje novih dobara, privlačenje novih ulaganja i otvorenje novih radnih mjesta.

Telekomunikacijska infrastruktura Općine Dugopolje u posljednjim je godinama značajno modernizirana, prateći rast naseljenosti, razvoj gospodarstva i digitalnu transformaciju javne uprave, poduzetništva i svakodnevnog života.

U sklopi projekta WiFi4EU, Općina Dugopolje iskoristila je dodijeljeni vaučer za postavljanje pristupnih točaka na ključnim lokacijama u naseljima: Dugopolje, Koprivno i Kotlenice u suradnji s Hrvatskim Telekomom. Kako bi osigurala bolju povezanost svojim stanovnicima, Općina Dugopolje je napravila dodatni iskorak u ulaganju vlastitih sredstava s ciljem omogućavanja pristupa Internetu za gotovo cijelo stanovništvo.

2.5.3. Vodoopskrba i odvodnja

Sustav vodoopskrbe i odvodnje na području Općine Dugopolje razvija se u skladu s prostornim, gospodarskim i demografskim potrebama općine. Vodnim uslugama upravlja Vodovod i kanalizacija d.o.o. Split, javni isporučitelj vodnih usluga za šire splitsko područje, uključujući naselja Dugopolje, Koprivno, Kotlenice i Liska.

Vodoopskrba

Vodoopskrba Općine Dugopolje oslanja se na regionalni sustav vodoopskrbe Splita i okolnih općina, pri čemu se pitka voda dovodi magistralnim cjevovodima preko izvorišta Jadra. Distribucija se dalje odvija kroz sekundarnu i rubnu mrežu koja pokriva sva naselja općine.

Zbog razvedene konfiguracije terena i različitih nadmorskih visina (od polja do brdskih zona Kotlenica), vodoopskrbni sustav uključuje:

- crpne stanice,
- reducirajuće zone tlaka,
- lokalne vodospremnike koji stabiliziraju opskrbu, osobito u ljetnim mjesecima kada raste potrošnja.

U sklopu „Projekta poboljšanja vodno-komunalne infrastrukture aglomeracije Split – Solin“ izvršeni su radovi, koji su dio ugovora rekonstrukcije i dogradnje sustava odvodnje i vodoopskrbe Grada Solina i Općina Podstrana, Klis i Dugopolje. Ugovorom o rekonstrukciji i dogradnji sustava odvodnje i vodoopskrbe Grada Solina i Općina Podstrana, Klis i Dugopolje izgradit će se kanalizacijski cjevovodi u dužini cca 44 km, vodoopskrbni cjevovodi u dužini cca 31 km, tlačni kanalizacijski cjevovodi dužine od cca 6 km te 18 crpnih stanica za kanalizacija i devet crpnih stanica za vodoopskrbu. Također, izvest će se 1.309 kanalizacijskih priključaka te 244 vodovodnih priključaka, kao i 20 km kabela kanalizacije i 2 km sanacije kanalizacijske mreže. Provedbom ovog projekta, ispunit će se EU standardi u vodno-komunalnim djelatnostima, odnosno ispunit će se zahtjevi Direktive o pročišćavanju komunalnih otpadnih voda 91/271/EE u aglomeraciji Split-Solin i 2. Direktive o kvaliteti vode namijenjene za ljudsku potrošnju 98/83/EZ kroz osiguranje povećanja pokrivenosti vodoopskrbnom mrežom.

U posljednjim godinama provodi se postupna modernizacija vodovodnih cjevovoda, zamjena dotrajalih segmenata mreže te proširenje sustava u novoizgrađenim stambenim i gospodarskim zonama, osobito u zoni Podi–Dugopolje koja ima povećane potrebe zbog poduzetničkih aktivnosti.

Odvodnja otpadnih i oborinskih voda

Sustav javne odvodnje u Općini Dugopolje još uvijek nije u potpunosti razvijen i nije dostupan svim kućanstvima. Kanalizacijska mreža najrazvijenija je u centralnom dijelu Dugopolja, gdje postoji priključak na sustav fekalne odvodnje kojim upravlja Vodovod i kanalizacija Split.

2.5.4. Gospodarenje otpadom

Uslugu gospodarenja otpadom na području općine Dugopolje obavlja Podi Dugopolje d.o.o. Sustav gospodarenja otpadom obuhvaća sve kategorije korisnika, kućanstva i ne-kućanstva te osigurava redovno i organizirano prikupljanje, odvoz, obradu i zbrinjavanje otpada.

Miješani komunalni otpad prikuplja se jednom tjedno iz spremnika volumena 80 l, 120 l, 240 l ili 1.100 l, a naplata usluge temelji se na volumenu spremnika i kategoriji korisnika.

Sustavom gospodarenja otpadom Općine Dugopolje obuhvaćeno je cjelokupno stanovništvo, a prikupljeni otpad se obrađuje i zbrinjava u skladu s važećim zakonskim propisima, uz jasno definiranu logistiku i infrastrukturnu podršku. Općina kontinuirano radi na unaprijeđenju sustava i podizanju ekološke svijesti građana kroz edukacije, informativne kampanje i poticanje odvojenog prikupljanja otpada.

Unaprijeđen sustav gospodarenja otpadom pomaže smanjiti zdravstvene i okolišne probleme, reducirati emisije stakleničkih plinova i ublažiti negativne utjecaje na lokalnoj razini kao što je degradiranje krajobraza deponiranjem.

U skladu s Općim programom djelovanja Unije za okoliš do 2030. „Živjeti dobro unutar granica našeg planeta“ postavljeni su ciljevi gospodarenja otpadom na razini EU:

- reducirati količinu proizvedenog otpada,
- povećati recikliranje i ponovnu uporabu,
- ograničiti spaljivanje ne-reciklabilnih materijala i
- osigurati implementaciju ciljeva EU iz gospodarenja otpadom u svim zemljama članicama.

Općina je 2015. godine donijela Plan gospodarenja otpadom. Plan gospodarenja otpadom Općine Dugopolje 2015.-2021. temelji se na ciljevima PGORH te odredbama definiranih ZOGO-om.

Svrha donošenja Plana gospodarenja otpadom koji se temelji na načelima EU, je definirati okvir za održivo gospodarenje otpadom, a koji obuhvaća skup aktivnosti, odluka,

mjera, i smjernica za sprječavanje nastanka otpada, smanjivanje količine otpada, provedbu sakupljanja, prijevoza i uporabe otpada te drugih djelatnosti vezanih za otpad, nadzor nad obavljanjem tih djelatnosti kao i briga za odlagališta i lokacije onečišćene otpadom. Polazište za izradu Plana gospodarenja otpadom Općine Dugopolje su pravno-zakonodavni okviri Republike Hrvatske i EU, međunarodni ugovori, državni strateški dokumenti gospodarenja otpadom, planski dokumenti gospodarenja otpadom, prostorno-planska dokumentacija (državna, županijska, lokalna), pravni akti lokalne samouprave i projektni zadatak.

Plan gospodarenja otpadom Općine Dugopolje izrađen je u skladu s dobivenim informacijama od Općine, odnosno općinskih službi te poduzeća koja su na području Općine Dugopolje aktivni sudionici sustava gospodarenja otpadom.

Prema zakonskim obvezama temeljenim na ZOGO-u, članak 28., Općina Dugopolje dužna je osigurati:

- ✓ Javnu uslugu prikupljanja miješanog komunalnog otpada i biorazgradivog komunalnog otpada,
- ✓ Odvojeno prikupljanje otpadnog papira, metala, stakla, plastike i tekstila te krupnog (glomaznog) komunalnog otpada,
- ✓ Sprječavanje odbacivanja otpada na način suprotan ZOGO te uklanjanje tako odbačenog otpada,
- ✓ Provedbu Plana,
- ✓ Donošenje i provedbu Plana gospodarenja otpadom JLS, odnosno Grada Zagreba,
- ✓ Provođenje izobrazno-informativnih aktivnosti na svojem području,
- ✓ Mogućnost provedbe akcija prikupljanja otpada.

Na području Općine uspostavljen je sustav odvojenog prikupljanja otpada putem individualnih spremnika i zajedničkih javnih zelenih otoka. Kućanstva i pravne osobe zaduženi su za razvrstavanje otpada na izvoru, što uključuje odvojeno prikupljanje:

- papira i kartona
- plastike i metala
- stakla
- biootpada
- miješanog komunalnog otpada

Poseban naglasak stavlja se na edukaciju građana i podizanje svijesti o važnosti odvajanja otpada, čime se želi smanjiti količina otpada koji završava na odlagalištima.

Reciklažno dvorište nalazi se u Dugopolju, u poduzetničkoj zoni Bani, a besplatno korištenje usluga reciklažnog dvorišta imaju fizičke osobe s područja općine Dugopolje uz predodženu osobne iskaznice.

Gospodarenje otpadom u Općini Dugopolje temelji se na odgovornom i organiziranom pristupu, uz suradnju s regionalnim isporučiteljem usluge i usklađenost s europskim standardima. Sustav se kontinuirano razvija s ciljem povećanja stope odvojenog prikupljanja, smanjenja količine otpada koji se odlaže te osiguravanja čisteg i zdravijeg okoliša za sadašnje i buduće generacije.

Tablica 9: Količine prikupljenog miješanog komunalnog otpada u 2024. godini

PRIMATELJ	KOLIČINA OTPADA (t)
Čistoća Split	2381,5
UKUPNO:	2381,5

Izvor: Prošireno izvješće o radu davatelja javne usluge sakupljanja komunalnog otpada za razdoblje od 01.01.2024. do 31.12.2024. godine

Tablica 10: Podaci o otpadu prikupljenog na groblju u 2024. godini

	BROJ SPREMNIKA	VELIČINA SPREMNIKA
Groblje Dugopolje	5	1100
Groblje Koprivno	1	1100

	VELIČINA SPREMNIKA 1100 L	VELIČINA SPREMNIKA 5 m ³
BROJ ODVOZA U 2024. GODINI	150	

Izvor: Prošireno izvješće o radu davatelja javne usluge sakupljanja komunalnog otpada za razdoblje od 01.01.2024. do 31.12.2024. godine

Tablica 11: Podaci o prikupljenom otpadu na trajnom reciklažnom dvorištu

KLJUČNI BROJ OTPADA	NAZIV OTPADA	KOLIČINA (t)
20 01 01	Ambalaža od papira i kartona	1,494
15 01 02	Plastična ambalaža	0,308
20 01 40	Ambalaža od metala	0,690
15 01 07	Staklena ambalaža	1,270
15 01 10*	Ambalaža koja sadrži ostatke opasnih tvari ili je onečišćena opasnim tvarima	0,005
16 01 03	Otpadne gume	0,629
17 01 07	Mješavine betona, cigle, crijepa/pločica i keramike	5,890
20 01 11	Odjeća	0,027
20 01 25	Ulja i masti	0,009
20 01 35*	Elektronički otpad koji sadrži opasne komponente	4,299
20 01 39	Plastika	0,855
20 03 07	Glomazni otpad	93,759
	UKUPNO	109,235

Izvor: Prošireno izvješće o radu davatelja javne usluge sakupljanja komunalnog otpada za razdoblje od 01.01.2024. do 31.12.2024. godine

2.6. Prometna infrastruktura

Općina Dugopolje nalazi se na izrazito povoljnom prometnom položaju, na sjecištu važnih regionalnih i državnih cestovnih pravaca. Područjem Općine prolazi državna cesta D1, koja povezuje sjever i jug Hrvatske te osigurava vezu Splitsko-dalmatinske županije s ostatkom države i europskom prometnom mrežom. Dugopolje je dodatno prometno integrirano izgradnjom autoceste A1 Zagreb – Dubrovnik, čiji je priključak u Dugopolju jedan od ključnih cestovnih čvorišta u Dalmaciji. Brza cesta Solin – Klis omogućuje učinkovitu i brzu povezanost sa splitskim urbanim područjem, dok županijske i lokalne ceste osiguravaju dobru dostupnost svim dijelovima Općine. Ovakav prometni položaj predstavlja temelj daljnjeg prostorno-razvojnog i gospodarskog potencijala Dugopolja.

2.6.1. Cestovna infrastruktura

Prema [Odluci o razvrstavanju javnih cesta u državne, županijske i lokalne ceste \(„Narodne novine“, broj 25/98 i izmjene\)](#), područjem Općine Dugopolje prolaze važne državne prometnice koje osiguravaju izravnu povezanost s glavnim cestovnim i autocestovnim pravcima Republike Hrvatske. Ključne prometnice na području općine su:

- **Jadranska autocesta A1**
Duljina trase kroz općinu: 11,110 km
Najvažniji je cestovni koridor Hrvatske, koji Dugopolju omogućuje izravnu povezanost sa Splitom, Dalmacijom, Zagrebom i ostatkom Hrvatske. Izlaz „Dugopolje“ najopterećeniji je cestovni ulaz u Splitsko područje.
- **Državna cesta D1 (Split – Sinj)**
Duljina kroz općinu: 5,700 km
Ova brza cesta povezuje općinu s Klisom i Splitom na jugu te Sinjem i Dalmatinskom zagorom na sjeveru. Ujedno predstavlja alternativu autocesti za lokalni i regionalni promet.
- **Državna cesta D62**
Duljina kroz općinu: 4,110 km
Povezuje Dugopolje s Šestanovcem i Dalmatinskom zagorom te predstavlja važnu vezu prema Vrgorcu i Metkoviću (D9), čineći dio transverzalnog cestovnog pravca kroz dalmatinsko zaleđe.

Na području općine nalaze se dvije kategorijski važne županijske prometnice:

- **Ž6145 D1 – Dugopolje**
Duljina: 3,100 km
Povezuje središnje naselje s državnom cestom D1 i predstavlja jednu od glavnih lokalnih veza.
- **Ž6147 D62 – Liska – Donji Dolac**
Duljina: 5,500 km
Važan prometni pravac za stanovnike Liske i Kotlenica, koji povezuje sjeverne dijelove općine s državnom mrežom.

Ovim cestama upravlja Županijska uprava za ceste Splitsko-dalmatinske županije (ŽUC SDŽ).

Lokalne i nerazvrstane ceste osiguravaju povezanost naselja Dugopolje, Kotlenice, Koprivno i Liska te pristup poljoprivrednim površinama, gospodarskim zonama i prirodnim lokalitetima. Njihovo održavanje i modernizaciju provodi Općina Dugopolje.

2.7. Analiza stanja digitalizacije

Prema indeksu DESI 2020 (engl. The Digital Economy and Society Index) koji mjeri europska komisija, Hrvatska je rangirana na 20. mjestu od 28 promatranih država EU.⁶

Global Soft power indeks 2020. (svjetska studija o percepciji nacionalnih brendova s više od 100.000 ispitanika) rangira Hrvatsku na 43. poziciju, a za 2021. godinu Hrvatska je na toj ljestvici na 49. mjestu promatranih država.

Nedovoljna prilagodba tehnološkim promjenama može dovesti do pada konkurentnosti, osobito u pogledu korištenja promotivnih i prodajnih kanala.

Novi trendovi pokazuju da turisti sve više očekuju primjenu digitalnih sadržaja.

Nedovoljno korištenje ili nedostatak alata za analize podataka o turističkim kretanjima i navikama turista znatno umanjuju mogućnost pravovremenog odgovora na potrebe i potražnju, a time dovode do smanjenja konkurentnosti.

Na području Općine Dugopolje digitalizacija je prisutna ponajprije kroz inicijative Turističke zajednice Općine Dugopolje i kroz uključivanje u programe koje provodi Turistička zajednica Splitsko-dalmatinske županije, koja redovito organizira stručne edukacije za unapređenje digitalnih vještina zaposlenika u turističkom sektoru. Edukacije obuhvaćaju teme poput digitalnog marketinga, upravljanja online kanalima prodaje, korištenja analitičkih alata, društvenih mreža i digitalne komunikacije prema turistima.

Lokalna turistička zajednica ima ulogu okupljanja i uključivanja korisnika, među kojima su:

- ugostitelji
- iznajmljivači privatnog smještaja
- predstavnici lokalnih udruga
- studenti i mladi u turizmu
- djelatnici javnog sektora i javnih ustanova
- sportski i rekreativni subjekti vezani uz destinaciju

Redovitim sudjelovanjem u edukacijama osigurava se povećanje digitalnih kompetencija, što je nužno za moderne marketinške aktivnosti, upravljanje turističkim sadržajem i podizanje kvalitete korisničkog iskustva.

⁶ Nacionalni plan razvoja održivog turizma do 2027. godine

2.8. Analiza stanja pristupačnosti destinacije osobama s određenim oblikom invaliditeta

Prema definiciji Svjetske turističke organizacije (United World Tourism Organization, 2005) osobe s određenim oblikom invaliditeta su osobe koje mogu trpjeti određena ograničenja ili imaju posebne potrebe tijekom putovanja koje se manifestiraju prilikom konzumiranja neke vrste usluge poput smještaja ili neke druge turističke usluge. Tu se prije svega misli na osobe s tjelesnim, senzornim i intelektualnim teškoćama ili drugim medicinskim stanjima koja zahtijevaju posebnu njegu.

„Pristupačnost je središnji element svakog odgovornog i održivog turizma. To je ujedno i imperativ ljudskih prava i izuzetna poslovna prilika. Nadasve, moramo priznati da je pristupačni turizam ne samo od koristi osobama s invaliditetom nego je koristan svima.“⁷

Turizam pristupačan svima znači primijeniti načela univerzalnosti i uključenosti. Odnosi se na različite skupine gostiju: osobe s invaliditetom, starije i teže pokretne osobe (ozljede), pretili, obitelji s malom djecom, osobe s posebnim zdravstvenim, prehrambenim potrebama.

Cilj turizma pristupačnog svima je prilagoditi turističke proizvode i usluge.

Stanje pristupačnosti u Općini Dugopolje upućuje na još uvijek ograničen stupanj prilagodbe turističke i javne infrastrukture osobama s invaliditetom. Ključni izazovi vidljivi su u fizičkoj, komunikacijskoj i informacijskoj pristupačnosti.

2.8.1. Fizička pristupačnost

Fizička pristupačnost u Općini Dugopolje je djelomično razvijena i u većem dijelu infrastrukture još nije sustavno implementirana.

Glavni izazovi uključuju:

- nedostatak rampi i prilaza na pojedinim nogostupima i javnim površinama, što otežava kretanje osobama u invalidskim kolicima
- Centar za posjetitelje nije u potpunosti pristupačan: nedostaje dizalo za pristup multimedijalnoj postavi na 1. katu, zbog čega osobe s invaliditetom ne mogu koristiti sve sadržaje

⁷ Taleb Rifai, bivši glavni tajnik UNWTO-a

- većina kulturnih i turističkih lokaliteta (npr. špilja Vranjača, rimske ceste, pješačke staze prema Mosoru) prirodno je zahtjevna i nije prilagođena osobama smanjene pokretljivosti
- na dijelu javno dostupne infrastrukture ne postoje prilagođeni sanitarni čvorovi.

Dugopolje, kao destinacija čiji turizam počiva prvenstveno na outdoor aktivnostima (planinarenje, špilje, povijesne rute), suočava se s dodatnim ograničenjima u prilagodbi prirodnih prostora, ali i dalje postoji prostor za stvaranje barem osnovnih pristupnih točaka i informacija o razini dostupnosti.

2.8.2. Komunikacijska pristupačnost

Pristupačnost informacija predstavlja drugi važan stup inkluzivnog turizma. Trenutno, u Općini Dugopolje takva vrsta pristupačnosti nije razvijena.

Nedostaci uključuju:

- djelomični nedostatak turističkih informacija u prilagođenim formatima, poput Brailleovog pisma (prisutno na 2. etaži Centra za posjetitelje 'Skrivena Dalmacija' gdje je interaktivna karta Mosora), taktilnih mapa, audio-vodiča ili video sadržaja s titlovima (prisutno u prizemlju Centra za posjetitelje 'Skrivena Dalmacija' gdje se putem VR tehnologiji posjetitelji upoznaju sa znamenitostima područja unutrašnjosti Dalmacije)
- web stranice Turističke zajednice nisu optimizirane za čitače ekrana, prilagodljive fontove, kontrast ili navigaciju putem tipkovnice
- ne postoje fizički informativni punktovi s taktilnim elementima ili prilagođenim sadržajima za slijepe i slabovidne osobe
- tiskani materijali (karte, brošure, vodiči) nisu dostupni u digitalno pristupačnim PDF formatima.

Ovi elementi ograničavaju pristup informacijama osobama s invaliditetom i smanjuju inkluzivnost destinacije.

Iako trenutna razina pristupačnosti još nije dostatna, postoje realne mogućnosti za napredak kroz:

- uključivanje pristupačnosti u planiranje budućih turističkih projekata (Centar za posjetitelje, uređenje pješačkih staza, informativne točke)
- prilagodbu web stranice Turističke zajednice standardima digitalne pristupačnosti (WCAG 2.1)

- uvođenje osnovnih informacija o pristupačnosti svih lokaliteta
- postavljanje rampi i taktilnih površina na ključnim javnim zonama
- izradu jednostavnih audio-vodiča i pristupačnih PDF turističkih materijala
- edukaciju turističkih dionika o radu s osobama s invaliditetom

S obzirom da su posjeti prirodnim i povijesnim lokalitetima jedan od glavnih turističkih motiva u Dugopolju, čak i djelomična prilagodba osnovne infrastrukture (pristupne točke, odmorišta, info-oznake) može značajno unaprijediti iskustvo posjetitelja.

2.9. Analiza organiziranosti i dostupnosti usluga u destinaciji

Uslužne djelatnosti u Općini Dugopolje čine važan temelj lokalne infrastrukture i kvalitete života, kako za stalne stanovnike tako i za posjetitelje. Njihova organiziranost i dostupnost imaju ključnu ulogu u percepciji Dugopolja kao mjesta pogodnog za život, rad i turistički boravak.

Općina Dugopolje ima razvijenu gospodarsku zonu Podi, koja je jedna od najvećih i najaktivnijih poslovnih zona u Splitsko-dalmatinskoj županiji. U zoni se nalazi niz trgovačkih objekata, servisa, poslovnih subjekata i logističkih centara, čime je lokalno stanovništvo opskrbljeno širokim rasponom proizvoda i usluga. Ujedno, ova zona osigurava i određenu razinu uslužnih sadržaja za poslovne korisnike, posjetitelje i turiste u tranzitu.

Na području gospodarske zone Podi nalaze se:

- Supermarketi
- Restorani
- Caffè-barovi
- Zelena tržnica
- Benzinske crpke
- Bankomati
- Outlet trgovine odjećom
- Saloni namještaja
- Poslovni prostori (uredski i skladišni)
- Hotel
- Poliklinike
- Sportski centar s nogometnim stadionom
- Centar za posjetitelje
- Edukacijska (konferencijska) dvorana u sklopu nogometnog stadiona
- Sustav javnih bicikli.

Na području gospodarske zone planira se izgraditi:

- Izgradnja i uređenje Sport HUB-a, što obuhvaća opremanje multifunkcionalne dvorane, uređenje vanjskih sportskih terena te krajobrazno oblikovanje okoliša – I. faza Sportsko-rekreacijskog centra u Dugopolju.
- Uređenje bazena i sportske dvorane u objektu B, čime će se zaokružiti cjelokupan sportsko-rekreacijski kompleks – II. faza Sportsko-rekreacijskog centra u Dugopolju.
- Polivalentna sportska dvorana u sklopu Sportskog centra "Hrvatski vitezovi".
- Dva nogometna terena dimenzija 70 x 50 m s podlogom od umjetne trave u sklopu Sportskog centra "Hrvatski vitezovi".
- Autobusni kolodvor.

Zdravstvene usluge

Općina Dugopolje razvija kvalitetan i raznolik sustav zdravstvenih usluga koji sve više doprinosi i razvoju zdravstvenog turizma na području općine. U fokusu je dostupnost kvalitetne zdravstvene skrbi, rehabilitacijskih programa i usluga usmjerenih na prevenciju i očuvanje zdravlja svih građana i posjetitelja.

Posebno se ističe Poliklinika Analiza Dugopolje. Poliklinika Analiza je dijagnostički zdravstveni centar specijaliziran za laboratorijske usluge. Sveobuhvatnost testiranja, inovativne usluge, uključivanje liječnika specijalista po obavljenoj laboratorijskoj dijagnostici te teritorijalna rasprostranjenost poslovnih jedinica osnovne su karakteristike ove ustanove.

Važno je spomenuti i Polikliniku TiM. U Poliklinici TiM nudi se širok spektar gastroenteroloških pretraga i specijalističkih pregleda te se koristi suvremena tehnologija i najnovija medicinska saznanja kako bi se pružila precizna dijagnostika i učinkovito liječenje.

U proljeće 2026. predviđeno je otvorenje Uglešić Health&Care, prvi integrirani centar za zdravlje, medicinu i život u ovom dijelu Europe. Centar uključuje Uglešić Senior, izvršno opremljen dom za starije, i Uglešić Polikliniku koja uspješno posluje već više od pet godina.

Javne ustanove i društva u obrazovanju, kulturi i sportu

Na području Općine Dugopolje djeluje nekoliko kulturnih i sportskih društava čiji rad ima poseban društveni značaj za Općinu. Rad ovih udruga podupire se izdvajanjem određenih sredstava iz proračuna Općine i Turističke zajednice Općine Dugopolje.

Kod javnih ustanova u obrazovanju posebno se ističe Split International School. Ova škola radi po kurikulumu International Baccalaureate (IB) kako bi ponudili međunarodno priznato obrazovanje na engleskom jeziku učenicima iz cijelog svijeta u osnovnom i srednjoškolskom obrazovanju. Uz djecu ovdašnjih građana, u školi su djeca digitalnih nomada, doseljenika iz inozemstva i povratnika iz hrvatske dijaspeore koji su školu prepoznali kao gostoljubivu i kulturno raznoliku zajednicu, kao i po globalno priznatim obrazovnim programima.

Sport i rekreacija

Programom javnih potreba u sportu osigurava se djeci i mladima, kao i ostalom stanovništvu Općine Dugopolje preduvjete za bavljenje tjelesnim aktivnostima, postizanje sportskih rezultata, te poticanje i promicanje sporta kao zdravog načina života. Program javnih potreba provodi se kontinuirano sa svrhom unaprjeđivanja sporta.

Tablica 12: Popis članica Sportske zajednice Općine Dugopolje

Red. br.	NAZIV UDRUGE
1.	RUKOMETNI KLUB DUGOPOLJE
2.	BOĆARSKI KLUB DUGOPOLJE
3.	NOGOMETNI KLUB DUGOPOLJE
5.	UDRUGA SPORTSKE REKREACIJE PONY
6.	KOŠARKAŠKI KLUB DUGOPOLJE
7.	MALONOGOMETNI KLUB HRVATSKI DRAGOVOLJAC DUGOPOLJE
8.	BOĆARSKI KLUB SOKOL ORBICO
11.	JUDO KLUB TORI DUGOPOLJE
13.	ŠPORTSKO DRUŠTVO VALA
14.	MALONOGOMETNI KLUB DUGOPOLJE
15.	HRVATSKO PLANINARSKO DRUŠTVO LJUBLJAN-DUGOPOLJE

Izvor: Ministarstvo uprave RH, Registar udruga

Tablica 13: Kulturne zajednice na području Općine Dugopolje

Red. br.	NAZIV UDRUGE
1.	KULTURNO UMJETNIČKO DRUŠTVO „PLETER“ DUGOPOLJE
2.	KLAPA MERLA

Izvor: Ministarstvo uprave RH, Registar udruga

2.10. Analiza stanja i potreba ljudskih potencijala

Turizam i ugostiteljstvo u Hrvatskoj postaju sve važnija grana gospodarstva, a upravo u turizmu ljudski potencijali čine najvažniji faktor uspjeha.

Možemo reći da je Ljudski potencijal postao neizostavan dio svih poduzeća koja žele uspjeti u svome poslovnom planu jer upravo ona poduzeća koja posjeduju najbolje ljudske potencijale su i najuspješnija na svojim područjima rada odnosno djelovanja.

Ključna uloga u razvoju i uključivanju ljudskih potencijala u gospodarstvo pripada menadžmentu, koji se ujedno i bavi ljudskim potencijalima, odnosno uključivanjem pojedinaca u aktivnosti poslovnog subjekta uz ostvarenje efikasnog i efektivnog poslovanja jer su ljudski potencijali oni koji upravljaju resursima u svrhu ostvarenja postavljenih ciljeva.⁸

Osnovne funkcije menadžmenta su planiranje, kontroliranje, vođenje, organiziranje te upravljanje ljudskim potencijalima.

Jedna od glavnih zadaća menadžmenta upravljanja ljudskim potencijalima je planiranje razvoja i izobrazbe kadrova.

2.10.1. Potrebe međunarodnih dionika

Kvaliteta i unapređenje turističke ponude uvelike utječe na poslovanje dionika u turističkom lancu vrijednosti.

Za razvoj turizma na području Republike Hrvatske osmišljen je „Nacionalni program razvoja malog i srednjeg poduzetništva u turizmu“ kojemu je jedan od osnovnih ciljeva uključivanje razvojnih dionika/interesnih partnera u osmišljavanje aktivnosti kojima će se utjecati na razvoj turističkog lanca vrijednosti.

⁸ M. Škrtić, Osnove poduzetništva i menadžmenta, Karlovac, 2008., 161.

Dionici turističkog gospodarstva ne mogu samostalno osigurati adekvatni razvitak, nego se traže adekvatna rješenja. Postoje tri vrste rješenja, a to može biti klasično postupanje rješavanju investicijskih zahvata bankarskim kreditima, rješenja mogućeg proširenja djelatnosti koja je potrebno potražiti u izvan bankarskim institucijama (povezivanje s drugim privatnim djelatnostima) te treća mogućnost, interes stranog kapitala za ulaganja u kupovinu ili izgradnju turističkih kapaciteta u zemlji.

Dionici turističkog lanca vrijednosti moraju poštivati načelo vođenja brige o očekivanjima turista te o utjecaju turizma na lokalnu zajednicu.

„Konkurentnost neke turističke destinacije na međunarodnom tržištu je viša, što je u njoj veći broj kvalitetnih malih i srednjih turističkih poduzetnika bez kojih nije moguće govoriti o cjelovitom tzv. turističkom lancu vrijednosti. Naime, cjelovit (dubok i širok) turistički lanac vrijednosti omogućava međusobno kombiniranje, variranje, grupiranje i/ili doziranje različitih pojedinačnih (uslužnih) proizvoda različitih proizvođača (ponuđača), s ciljem i na način koji će udovoljavati različitim (posve individualiziranim) osobnim preferencijama potencijalnih korisnika.

Neovisno o različitim mogućnostima i modalitetima poduzetničke aktivnosti u turizmu, turistički lanac vrijednosti u Hrvatskoj, na destinacijskoj je razini još uvijek prilično siromašan i to kako po širini (malo ponuđača istovrsnih/sličnih usluga), tako i po dubini (malo ponuđača različitih usluga).

Privlačenje mladih u turizam i zadržavanje postojećih radnika ključni su za razvoj održivog turizma.

Programi za privlačenje mladih u turizam

Edukativne aktivnosti i projekti koji povezuju učenike s lokalnim turističkim resursima mogu značajno doprinijeti razvoju svijesti o važnosti turizma, očuvanju baštine i poticanju održivog razvoja.

Turistička zajednica Općine Dugopolje u suradnji sa Centrom za posjetitelje Skrivena Dalmacija u Dugopolju, DV Dugopoljski Maslačak, OŠ Dugopolje organizira brojne radionice za predškolce i osnovnoškolce, kao i stručne skupove s ciljem upoznavanja djece i mladih o prirodnoj baštini i turističkom potencijalu ovog kraja te zaštiti prirode. Isto tako u ovaj projekt postupno se uključuju osnovne škole iz obližnjih općina i gradova, a projekt je financiran sredstvima TZ Općine Dugopolje. Također, u suradnji s Razvojnoum agencijom Općine Dugopolje Odraz organiziraju se brojne stručne radionice i međunarodni projekti sa stranim partnerima s ciljem razvoja turizma i srodnih djelatnosti.

Turistička zajednica Općine Dugopolje u suradnji sa srednjom Turističko-ugostiteljskom školom Split organizira prakse za učenike.

Turistička zajednica u suradnji sa Centrom za posjetitelje Skrivena Dalmacija, Osnovnom školom Dugopolje, Dječjim vrtićem Dugopoljski Maslačak i Split International School na godišnjoj razini organizira radionice, kojima se obilježava Svjetski dan turizma, Međunarodni dan djece i slično.

Turistička zajednica u suradnji s OŠ Dugopolje organizira radionice i volonterski rad u sklopu obilježavanja Dana planeta Zemlje.

Croatia naturally yours-projekt Hrvatske turističke zajednice i Ministarstva turizma i sporta s turističkim zajednicama u sklopu kojeg se sade autohtone sadnice stabala – na području destinacije u stambenoj zoni u naselju Koprivno. Cilj projekta je smanjenje ugljikova otiska nastalog turističkom aktivnošću, uz jačanje svijesti o važnosti očuvanja okoliša i uvođenja zelenih praksi u lokalnim zajednicama. TZO Dugopolje, u koordinaciji s Općinom Dugopolje, uspješno je uredila drvored koji sada broji ukupno 52 stabla: 17 malolisnih lipa, 15 srebrnolisnih lipa (*Tilia tomentosa* Moench) te 20 stabala pitome masline (*Olea europaea* L.).

OŠ Dugopolje – podcast Dugopolje 21204: učenici 8. razreda OŠ Dugopolje, uz podršku svojih učitelja, pokrenuli su prvi školski podcast, u kojem razgovaraju o zanimljivim temama iz školskog života i šire. Podcast je osmišljen kako bi učenici razvijali komunikacijske vještine, učili o medijima te dijelili važne priče iz školskog života.

Također, organizira se i tečaj fotografije. Radi se o maloj školi fotografiranja, gdje polaznici, kroz teoretski i praktični dio, imaju priliku naučiti osnove fotografije, a upravo na temelju radova polaznika organizira se i izložba.

2.11. Analiza komunikacijskih aktivnosti

Lokalne manifestacije i događanja oglašavaju se putem web stranice, Instagram profila i e-mail marketinga. Nove inicijative i projekti predstavljaju se u lokalnim medijima, na web portalima i na televiziji (Dalmatinski portal, Dalmacija Danas, Ferata.hr, Slobodna Dalmacija, HRT studio Split, TV Jadran, TV Dalmacija), isti slučaj je sa svim većim manifestacijama odnosno masovnijim događanjima. Sve vijesti prosljeđuju se Turističkoj zajednici Splitsko-dalmatinske županije koja ima vlastite marketinške kanale i puno veću vidljivost. Brošure i plakati redovito se tiskaju i distribuiraju izravno prema iznajmljivačima ili putem turističko-informativnog kioska u Centru za posjetitelje ili prilikom odvijanja pojedinih manifestacija i događanja. Nastupi na turističkim sajmovima u domeni su Turističke zajednice Splitsko-dalmatinske županije i nastupi na sajmovima i posebne prezentacije se dogovaraju s njima. Dugopolje kao destinacija je predstavljena u promotivnim materijalima klastera Dalmatinska zagora.

Organizacija događanja

Turistička zajednica, Općina Dugopolje i lokalne udruge zajednički organiziraju i promoviraju niz manifestacija koje su važan dio brend identiteta destinacije:

- Dugopoljsko kulturno ljeto "Podmosorske ljetne večeri"
- Međunarodni folklorni susreti "Ljepota u kamenu kamenitom"
- Klapski susreti 'Pod Mosoron klapa piva'
- Dani Općine Dugopolje
- Dugopolje Beer fest
- Gastro događanja na Zelenoj tržnici u Dugopolju
- Međunarodni sajam meda "Dalmatina"
- Advent u Dugopolju.

Sportsko-rekreacijske manifestacije:

- Adventure race
- Dugopolje trail – trekking utrka.
- Košarkaški turnir Junior NBA liga
- Turnir u mini rukometu Vranjača kup
- Nogometni turnir Kup sv. Mihovila
- Tradicionalne sportske igre
- Međunarodni turnir za djecu u nogometu Prvi koraci.

2.12. Analiza konkurencije

Na konkurentnost turističke destinacije utječu mnogi vanjski i unutarnji čimbenici. Konkurentnost turističke destinacije zasniva se na raspoloživosti i kvaliteti turističkih resursa, turističkoj atraktivnosti, razini kvalitete usluga i/ili proizvoda koje su razvijene i ponuđene u destinaciji, angažmanu i funkcioniranju turističkih kompanija i ostalih dionika, kao i o turističkom doživljaju. Turizam novoga doba traži jedinstven i prepoznatljiv turistički proizvod, konstantna unapređenja turističke ponude, ali i istodobno očuvanje autohtonih elemenata. Upravo zbog toga dolazi do jače konkurencije za osvajanje tržišne pozicije, pa je potrebno kontinuirano analiziranje i praćenje indikatora konkurentnosti turističkih destinacija, odnosno donošenje odluka temeljenih na dokazima.

2.12.1. Konkurentske destinacije

Općina Dugopolje nalazi se na strateški povoljnom položaju između Splita i Dalmatinske zagore, uz autocestu A1 i brzu cestu D1. Zbog snažnog naglaska na outdoor, sportski i kulturno-povijesni turizam (rimске ceste, špilja Vranjača, Mosor), Dugopolje se razvija kao destinacija za jednodnevne izlete, sportska događanja, rekreativne aktivnosti i tematske obilaske prirodnih i povijesnih lokaliteta.

Iako turizam u Dugopolju još nije u potpunosti razvijen, destinacija se nalazi u kompetitivnom okruženju s drugim sredinama koje nude sličan tip doživljaja: prirodu, outdoor aktivnosti, kulturnu baštinu i rekreacijske sadržaje.

Direktna konkurencija

Direktne konkurentske destinacije su općine i gradovi u neposrednom okruženju koji nude sličnu kombinaciju prirodnih resursa, planinarskih i rekreativnih sadržaja te povijesne i kulturne ponude.

- **Općina Klis**

Najizraženiji izravni konkurent Dugopolju. Klis ima jaču prepoznatljivost zbog tvrđave Klis i pogleda na Splitski bazen. Snažan je brend povijesnog i kulturnog turizma.

- **Grad Sinj**

Prepoznatljiv po Sinjskoj alci, povijesnim lokalitetima i kulturnoj baštini, kao i outdoor ponudi (trkalište, planinarenje, biciklizam). Privlači sličnu ciljnu skupinu izletnika i rekreativaca.

- **Grad Solin**

Konkurent u segmentu antičke i kulturno-povijesne baštine. Arheološki lokalitet Salona i amfiteatar imaju snažan identitet i privlače posjetitelje zainteresirane za rimsko nasljeđe, segment u kojem Dugopolje tek počinje vidljivije valorizirati rimske ceste i lokalitete.

- **Općina Podstrana**

Opremljena planinarskim i rekreativnim sadržajima na južnim padinama Mosora, Podstrana privlači planinare, trail trkače i ljubitelje prirode – isti profil kao i ciljna skupina Dugopolja.

- **Trilj i Cetinska krajina**

Outdoor turizam (rijeka Cetina, rafting, kayak, brdski biciklizam) i prirodne atrakcije čine ove destinacije konkurentnima u segmentu aktivnog turizma.

Indirektna konkurencija

Indirektna konkurencija odnosi se na destinacije šire regije koje ciljaju slične profilne skupine – ljubitelje prirode, rekreacije, outdoor aktivnosti i kulturno-povijesnih sadržaja.

- **Omiš i kanjon Cetine**

Atraktivni za adrenalinske aktivnosti (zipline, canyoning, rafting), što je segment koji dijelom cilja istu publiku kao i Dugopolje (sportske i rekreativne posjetitelje).

- **Imotski i Modro/Zeleno jezero**

Privlače posjetitelje zbog prirodnih fenomena i autentičnih iskustava Dalmatinske zagore.

- **Vrgorac i Vrgorska krajina**

Ruralni turizam, vinska cesta i prirodni lokaliteti konkuriraju Dugopolju u segmentu izletničkog i kulturnog turizma.

- **Park prirode Biokovo**

Iako udaljeniji, privlači outdoor i planinarsku publiku (Skywalk, planinarske staze) koja je dijelom kompatibilna, a dijelom konkurentna Dugopolju.

- **Šire područje Dalmatinske zagore**

Destinacije poput Muća, Dicma i Otoka nude prirodu, ruralni mir i outdoor aktivnosti – skupine sadržaja s kojima se Dugopolje uspoređuje na tržištu izletničkog i rekreativnog turizma.

2.12.2. Benchmarking

Benchmarking predstavlja sustavan i kontinuiran proces usporedbe vlastitog poslovanja ili destinacije s drugima, prema unaprijed definiranim kriterijima, s ciljem prepoznavanja i primjene najboljih praksi te ostvarivanja dugoročne konkurentske prednosti.

U kontekstu turizma, benchmarking se odnosi na usporedbu vlastite destinacije s konkurentskim destinacijama prema ključnim pokazateljima kao što su turistička ponuda, razina infrastrukturne opremljenosti, kvaliteta marketinških aktivnosti, zadovoljstvo posjetitelja i drugi relevantni parametri. Poseban naglasak stavlja se na proučavanju komunikacijskih strategija konkurencije.

2.12.3. Komunikacijske strategije Turističke zajednice općine Dugopolje

Pojavnost Dugopolja na ključnim turističkim događanjima i sajmovima

Turistička zajednica Općine Dugopolje redovito sudjeluje na ključnim turističkim događanjima i sajmovima u Hrvatskoj i regiji, s ciljem promocije destinacije, predstavljanja turističke ponude te uspostavljanja suradnje s relevantnim partnerima iz sektora turizma.

Turistička zajednica Općine Dugopolje sudjeluje na međunarodnim turističkim sajmovima i posebnim prezentacijama u sklopu klastera TZ Dalmatinske zagore (TZ Sinj, TZ Vrlika, TZ Trilj i Općina Klis) sukladno dogovoru s partnerima i sukladno smjernicama i uputama Turističke zajednice Splitsko-dalmatinske županije.

2.12.4. Tržišni trendovi i inovacije

Local Host - Hrvatska turistička zajednica u suradnji s Ministarstvom turizma i sporta utemeljila je oznaku prepoznatljivosti *Vaš domaćin / Local Host* kako bi istaknula obiteljski smještaj koji gostima nudi autentično i kvalitetno iskustvo boravka u Hrvatskoj. Domaćini koji ispunjavaju uvjete nose oznaku, koju mogu istaknuti na ulazu svog smještaja u obliku pločice, a prema kojoj će ih gosti moći prepoznati kao autentične domaćine. Na području Općine Dugopolje trenutno imaju 2 domaćina koja nose ovu oznaku za sljedeće smještajne objekte: Villa Bender i Kuća Mia.

2.13. Izvješće o analizi stanja destinacije

Općina Dugopolje većinu svojih prihoda ostvaruje iz komunalne naknade subjekata u gospodarskoj zoni, slično je i s Turističkom zajednicom kojoj je glavni prihod turistička članarina obveznika iz gospodarske zone, uz turističku pristojbu. Stoga svaki novi subjekt u gospodarskoj zoni (skladište, trgovina, ugostitelj, uslužna djelatnost) znači više prihoda u općinskom proračunu, a isto tako i u proračunu Turističke zajednice. Na taj način, zahvaljujući dinamičnoj gospodarskoj zoni, Dugopolje ne ovisi izravno o turizmu i razvija svoju priču neovisno o jakim turističkim destinacijama na obali i slabije razvijenim općinama i gradovima Dalmatinske zagore. Nove razvojne ideje uglavnom se tiču razvoja dodatne sportsko-rekreacijske infrastrukture (staze, odmorišta, vidikovci), dovršetka izgradnje Sportskog centra, jednog od glavnih generatora razvoja sportsko-rekreacijskog turizma u Dalmatinskoj zagori, privatnih projekata poput novog shopping centra (Shop Park Dugopolje, koji je izgrađen tijekom 2025. godine) i ugostiteljsko-trgovačkih sadržaja naslonjenih na takve i slične projekte. Od inicijativa u neposrednoj okolini vrijedi istaknuti kompleks Stella Croatica u obližnjem Klisu koji uz novootvoreni ugostiteljski objekt ima i kušaonicu domaćih proizvoda, trgovinu vlastitih proizvoda, etno selo i muzej maslinarstva

i zaista je svijetli primjer održivog razvoja turizma naslonjenog na lokalnu proizvodnju i poljoprivredu.

3. POTENCIJAL ZA RAZVOJ I PODIZANJE KVALITETE TURISTIČKIH PROIZVODA

Turistički razvoj Općine Dugopolje temelji se na njenim glavnim resursima: iznimno povoljnom prometnom položaju uz autocestu A1, bogatoj kulturno-povijesnoj baštini (rimске ceste, tradicijska baština), prirodnim vrijednostima krškog krajolika te outdoor atrakcijama poput Mosora i špilje Vranjače. Kako bi se povećala posjećenost tijekom cijele godine i potaknula veća potrošnja turista u destinaciji, nužno je sustavno podizanje kvalitete smještaja, usluga i tematskih turističkih proizvoda.

Trenutačna smještajna ponuda u Općini Dugopolje sastoji se prvenstveno od privatnog smještaja i manjih objekata. Prioriteti su:

- modernizacija postojećih jedinica,
- povećanje kategorizacije,
- uvođenje dodatnih sadržaja za aktivne goste,
- digitalizacija poslovanja i bolja online vidljivost.

S obzirom na rast potražnje za boravkom u prirodi te blizine Splita, Dugopolje ima potencijal za:

- kuće za odmor višeg standarda,
- smještaj specijaliziran za sportske pripreme ili outdoor goste,
- smještajne jedinice povezane s kulturnom baštinom (tematske kuće).

Profesionalno upravljanje smještajem postaje presudan faktor u povratku gostiju i jačanju imidža destinacije.

Razvoj Dugopolja treba biti usmjeren na:

- outdoor i sportski turizam,
- kulturološke i tematske rute,
- prirodne fenomene,
- obiteljske izlete i edukativni turizam,
- gastronomske sadržaje.

Naglasak treba biti na održivosti, autentičnosti i kvaliteti, a ne masovnosti.

Potencijal Dugopolja leži u nadogradnji postojeće ponude, jačanju identiteta destinacije i stvaranju doživljaja koji kombiniraju prirodu, povijest i aktivni odmor. Uz ulaganja u smještaj, prateće sadržaje i edukaciju dionika, Dugopolje može ostvariti konkurentnu i održivu turističku ponudu tijekom cijele godine.

4. POKAZATELJI ODRŽIVOSTI NA RAZINI DESTINACIJE

Zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom (ZL-2)

Pokazatelj predstavlja procjenu udjela (%) stalnih stanovnika koji su zadovoljni turizmom u destinaciji u ukupnom broju stalnih stanovnika u destinaciji, što je jedna od ključnih informacija za održivo upravljanje turizmom u destinaciji.

Udio (%) lokalnog stanovništva zadovoljnih turizmom u destinaciji računa se kao omjer broja ispitanika zadovoljnih turizmom i ukupnog broja ispitanika. Pokazatelj se računa na ukupnom skupu te zasebno na skupu ispitanika koji ostvaruju koristi od turizma i na skupu ispitanika koji ne ostvaruju koristi od turizma. Učestalost izrade pokazatelja je svake dvije godine za ITR I i II, za ITR III i IV svake četiri godine.

Tablica 14: Anketa - Zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom

BROJ SUDJELOVANJA	90	
NAZIV	BROJ ISPITANIKA	%
OBVEZNI POKAZATELJI ODRŽIVOSTI		
Zadovoljni s turizmom (ZL-2)	41	45,56
OBVEZNI POKAZATELJI PRIHVATNOG KAPACITETA		
% stanovnika s pozitivnom percepcijom utjecaja turizma na kvalitetu života	71	78,89
% stanovnika s pozitivnom percepcijom utjecaja turizma na izgled destinacije	65	72,22
% stanovnika s pozitivnom percepcijom utjecaja turizma na korištenje javnog prostora	47	52,22
% stanovnika uznemirenih bukom	17	18,89
% stanovnika s negativnom percepcijom apartmanizacije	10	11,11
% stanovnika uznemirenih neprimjereno odloženim otpadom	35	38,89

% stanovnika uznemirenih gužvom u prometu	27	30,0
% stanovnika uznemirenih gužvom na ulicama/ javnim površinama	24	26,67
SPECIFIČNI POKAZATELJI ODRŽIVOSTI		
% stanovnika s pozitivnom percepcijom utjecaja turizma na kvalitetu života	47	51,67
% stanovnika zadovoljnih životom u destinaciji	72	80,0
% stanovnika koji smatraju da turizam pozitivno utječe na identitet mjesta	51	56,67
% stanovnika koji smatraju da turizam negativno utječe na identitet mjesta	13	13,89
% stanovnika pod visokim stresom	48	52,78
% stanovnika pod umjerenim stresom	20	22,22
% stanovnika pod niskim stresom	23	25,0

Anketa o zadovoljstvu lokalnog stanovništva turizmom (ZL-2) provedena je na uzorku od 90 stanovnika Općine Dugopolje. Rezultati daju uvid u percepciju utjecaja turizma na kvalitetu života, korištenje prostora te socio-ekonomske i društvene aspekte razvoja destinacije.

Opća percepcija turizma

- 45,56 % stanovnika izrazilo je zadovoljstvo turizmom. Ovaj rezultat upućuje na umjereno pozitivan odnos zajednice prema turističkom razvoju, uz prostor za dodatno informiranje i uključivanje stanovništva u procese planiranja.

Percepcija pozitivnih utjecaja

Pokazatelji ukazuju na raširenu percepciju korisnih aspekata turizma:

- 78,89 % ispitanika smatra da turizam pozitivno utječe na kvalitetu života.
- 72,22 % opaža pozitivne promjene u izgledu destinacije.
- 52,22 % vidi pozitivan utjecaj na korištenje javnih površina.

Ovi rezultati potvrđuju da stanovništvo prepoznaje infrastrukturne i vizualne benefite koji proizlaze iz turističkih aktivnosti.

Percepcija negativnih utjecaja

Unatoč pozitivnim stavovima, određeni dio stanovnika identificira izazove:

- 38,89 % prijavljuje nezadovoljstvo zbog neprimjereno odloženog otpada.
- 30 % smatra da turizam doprinosi prometnim gužvama, dok
- 26,67 % zamjećuje gužve u javnim prostorima.
- 18,89 % navodi uznemirenost bukom, a
- 11,11 % negativno percipira proces apartmanizacije.

Identificirani negativni utjecaji prvenstveno se odnose na komunalno i prometno opterećenje, što predstavlja važno područje za destinacijsko upravljanje.

Specifični pokazatelji održivosti

- 80 % stanovnika zadovoljno je ukupnim životom u destinaciji.
- 51,67 % potvrđuje pozitivan utjecaj turizma na kvalitetu života.
- 56,67 % smatra da turizam pozitivno doprinosi identitetu mjesta, dok 13,89 % vidi negativan doprinos.

Razina stresa raspodijeljena je na:

- 52,78 % stanovnika pod visokim stresom,
- 22,22 % pod umjerenim,
- 25 % pod niskim stresom.

Percepcija turizma u Dugopolju pretežito je pozitivna, uz jasno identificirane komunalne i prometne izazove.

Identitet mjesta percipira se kao djelomično ojačan turističkim razvojem.

Postojanje visokih razina stresa upućuje na potrebu za mjerama koje doprinose društvenoj koheziji i općoj kvaliteti života.

Zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji (ZT-1)

Procjenjuje se zadovoljstvo turista koji borave u komercijalnim smještajnim objektima i jednodnevnih posjetitelja cjelokupnim boravkom u destinaciji na skali od 0 do 100. Procjena neto spremnosti na preporuku ocjenjuje se na skali od 0 do 100, posebno za turiste koji borave u komercijalnim smještajnim objektima i jednodnevne posjetitelje. Zadovoljstvo se mjeri na različite načine, poput percepcije kvalitete, percepcije vrijednosti, i raskoraka između očekivanog i stvarnog iskustva.

Metodologija izračuna se temelji na: (i) vrijednosti indeksa zadovoljstva posjetitelja destinacijom i (ii) neto spremnost na preporuku destinacije. Vrijednosti pokazatelja mjere se pomoću varijabli/pitanja koja su definirana smjernicama za provođenje primarnih istraživanja, donesenih od strane ministarstva nadležnog za poslove turizma. Učestalost izrade pokazatelja je svake dvije godine za ITR I i II, za ITR III i IV svake četiri godine.

Tablica 15: Anketa - Zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji

BROJ SUDJELOVANJA		33
INDEKS ZADOVOLJSTVA POSJETITELJA DESTINACIJOM		
NAZIV	BROJ ISPITANIKA	%
Indeks zadovoljstva (ZT-1-i)	31	93,77
Udio zadovoljnih cjelokupnim boravkom (Q1)	30	90,91
Udio čija očekivanja su ispunjena (Q2)	30	90,91
Udio kojima je to bio gotovo idealan boravak (Q3)	31	93,94
Spremnost za preporuku (ZT-1-ii)	20	60,61
% Promotora	25	75,76
% Odgovaratelja	5	15,15

U anketi usmjerenoj na posjetitelje i turiste, sudjelovala su 33 ispitanika. Indeks zadovoljstva posjetitelja destinacijom iznosi 93,77 (na skali 0–100), što ukazuje na vrlo visoku razinu ukupnog zadovoljstva te potvrđuje da destinacija pruža kvalitetno i dosljedno pozitivno iskustvo boravka.

Visok udio promotora među ispitanicima (75,76 %) pokazuje da znatna većina posjetitelja ima izrazito pozitivno iskustvo te je spremna preporučiti Dugopolje drugima. Udio neutralnih odgovora (15,15 %) upućuje na to da manji broj posjetitelja pokazuje rezerviranost, no ne izražava nezadovoljstvo.

S obzirom na iznimno visoku vrijednost indeksa zadovoljstva (93,77 %), Dugopolje se svrstava među visoko konkurentne destinacije u kontekstu kvalitete turističkog doživljaja. Tako visoka ocjena ukazuje na to da temeljna ponuda, razina usluge i ukupna iskustvena vrijednost destinacije u potpunosti zadovoljavaju očekivanja posjetitelja.

Očekivanja posjetitelja bila su ispunjena kod 90,91 % ispitanika, dok je 93,94 % boravak ocijenilo kao gotovo idealan. Ovi pokazatelji upućuju na to da Dugopolje posjetiteljima pruža stabilan, pouzdan i kvalitetno strukturiran boravak, uz prostor za dodatna unaprjeđenja u segmentima poput interpretacije sadržaja, informacijske signalizacije ili ponude specifičnih doživljaja.

Rezultati ukazuju da Dugopolje ima izrazito pozitivnu reputaciju među posjetiteljima, uz percepciju destinacije kao uredne, sigurne i dobro organizirane, ali i da postoji prostor za razvoj prepoznatljivih i diferenciranih doživljaja koji bi potaknuli još snažniju emocionalnu povezanost gostiju s destinacijom te povećali spremnost na ponovni dolazak i preporuku.

5. RAZVOJNI SMJER DESTINACIJE

Pri definiranju razvojnog smjera destinacije korištena je SWOT analiza, te podaci dobiveni analizom stanja destinacije. U izradi analize korišteni su postojeći strateški dokumenti na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini, prikupljeni statistički podaci, podaci prikupljeni od strane dionika (Općina Dugopolje, Razvojna agencija Općine Dugopolje, komunalno poduzeće Podi Dugopolje d.o.o., LAG Zagora, Centar za posjetitelje "Skrivena Dalmacija", Narodna knjižnica u Dugopolju, udruga DAR Dugopolje, NK Dugopolje, članovi Turističkog vijeća TZO Dugopolje, iznajmljivači s područja TZO Dugopolje, privatni sektor).

5.1. SWOT Analiza

SWOT analiza Turističke zajednice Općine Dugopolje temelji se na prethodno održanim radionicama, na kojima su sudjelovali: predstavnici lokalne i regionalne vlasti, turistička zajednica, privatni sektor, lokalno stanovništvo, nevladine organizacije i stručnjaci iz različitih područja, djelatnih u destinaciji. Kroz četiri faktora (snage i slabosti koje se odnose na postojeću destinaciju, te prilike i prijetnje kao vanjski faktori) analizirana su ključna obilježja destinacije:

- Turizam i ugostiteljstvo,
- Poljoprivreda i ruralni razvoj,
- Malo i srednje poduzetništvo,
- Kultura i očuvanje tradicije,
- Infrastruktura (promet, telekomunikacije, vodoopskrba, odvodnja, energetski sustavi i gospodarenje otpadom) i
- Socijalne usluge i zdravstvo.

Tablica 16: Swot analiza turističke destinacije – Općina Dugopolje

SNAGE	SLABOSTI
1. Geo-prometni položaj Dugopolja-izlaz s autoceste A1 koji spaja hrvatsku metropolu s jugom, 15 km udaljenost od Splita-regionalnog centra Splitsko-dalmatinske županije, 28 km od međunarodne zračne luke Split-Kaštela, te 18 km od međunarodne putničke luke Split i željezničkog kolodvora Split. 2. Gospodarska zona Podi s gospodarskim objektima različite namjene (supermarketi, restorani, caffe-barovi, outlet trgovine odjećom, saloni namještaja, poslovni prostori, poliklinike, sportski centar s nogometnim stadionom, multimedijalni centar za posjetitelje). 3. Potpore turističkom sektoru i ugostiteljima kroz javne pozive/ natječaje na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini. 4. Prihodi od turizma kod privatnih iznajmljivača su dodatni izvor prihoda. 5. Tradicionalno poljoprivredni kraj – sjeverne padine Mosora ispod kojih se proteže Dugopoljsko polje predstavlja potencijal u ruralnom razvoju te je ujedno i prirodni resurs za poljoprivrednike. 6. Aktivna Razvojna agencija Općine Dugopolje 'Odras' i LAG Zagora. 7. Umreženost i dobra suradnja s udrugama i ustanovama koje promiču kulturu rade na očuvanju tradicije za područje destinacije (KUD 'Pleter' Dugopolje, Narodna knjižnica Dugopolje, župa sv. Mihovila Arkandžela, udruga 'DAR' Dugopolje). 8. Uređena infrastruktura – sve dugopoljske gospodarske zone detaljno su isplanirane i projektirane. Komunalna tvrtka Podi d.o.o. Dugopolje s reciklažnim dvorištem u općinskom vlasništvu.	1. Nepostojanje top turističkih atrakcija bilo kojeg tipa na području općine. 2. Nedostatna otvorenost prema novim modelima poslovanja (održivi turizam, ekološka proizvodnja, lokalni proizvodi). 3. Marketing lokalne ponude. 4. Turizam je novija pojava na području Općine Dugopolje i stanovništvo se u manjem broju bavi turizmom. 5. Nedostatak sadržaja za cjelogodišnji turizam (npr. zimski, kulturni, vjerski, sportski). 6. Slaba diferenciranost djelatnosti (prevladava trgovačka djelatnost, graditeljstvo i djelatnost motornih vozila. Popravaka i održavanja). 7. Potrebno uređenje prateće infrastrukture i urbane opreme. 8. Nedovoljno efikasan javni prijevoz prema naseljima: Koprivno, Kotlenice i Liska.

PRILIKE	PRIJETNJE
1. Relativno dobra umreženost dionika turističke ponude destinacije. 2. Otvorenost Općine Dugopolje, Splitsko-dalmatinske županije i Turističke zajednice prema investicijama u turizmu. 3. Mogućnost razvoja outdoor turizma (špilja Vranjača, planina Mosor, Centar za posjetitelje 'Skrivena Dalmacija') i sportsko-rekreacijskog turizma (Sportski centar 'Hrvatski vitezovi'). 4. Održavanje tradicionalnih i kulturnih manifestacija, festivali i zabavna događanja, sportska događanja i rekreacija. 5. Projekt TZ SDŽ 'Zelena linija' koja dovodi turiste iz Splita u Dugopolje (prometuje u razdoblju travanj-listopad). 6. Novootvorena Zelena tržnica – javna tržnica na malo gdje će lokalni proizvođači nuditi svoje proizvode kupcima. 7. Urbani vrtovi u sklopu stambene zone Podi uvršteni u Prostorni plan – prilika za bavljenje poljoprivredom za novopridošle stanovnike. 8. Inicijative i potpore javnog sektora na razini Općine Dugopolje (Odras Dugopolje, LAG Zagora, TZO Dugopolje).	1. Nedostatak domaće radne snage. 2. Nova konkurencija i tehnologije. 3. Inflacija i promjene na tržištu. 4. Geopolitičke promjene. 5. Veliki lanci proizvodnje i veliki trgovački lanci koji podržavaju uvoz hrane. 6. Devastacija kulturnih lokaliteta.

Izvor: Općina Dugopolje

5.2. Opća načela i ciljevi turizma

Plan upravljanja destinacijom Turističke zajednice općine Dugopolje ima tri osnovna cilja:

- 1. Održivi razvoj turizma i očuvanje prirodnih i kulturnih resursa**
- 2. Diversifikacija turističke ponude**

3. Digitalizacija destinacije

Daljnji razvoj postojećih resursa Općine Dugopolje, njihovo optimalno korištenje te međusektorsko umrežavanje različitih dionika u turizmu, od privatnih iznajmljivača, ugostitelja, poduzetnika i sportskih udruga, doprinijet će ostvarenju prvog cilja ovog Plana. Prihodi lokalnog turističkog sektora povećat će se kroz sinergijske učinke navedenih dionika te stvaranjem održive turističke ponude koja će generirati profit i omogućiti ulaganja u dugoročnije projekte.

Potrošnja turista može se optimizirati i preusmjeriti na područje Općine Dugopolje oslanjanjem na dodatne motive dolaska poput rekreacije i sportskih aktivnosti te manifestacija i kulturne baštine. Na taj će se način destinacija razvijati još više u smjeru cjelogodišnjeg turizma.

Drugi cilj odnosi se na dugoročni razvoj turizma u Općini Dugopolje, čiji će se puni učinci očitovati izvan razdoblja na koje se Plan odnosi, no proces započinje upravo strateškim promišljanjem i stvaranjem razvojnih pretpostavki. Osmišljavanje inovativnih turističkih proizvoda, praćenje trendova, diversifikacija ponude te održivo upravljanje turizmom, temeljeno na digitalizaciji i zelenom gospodarstvu, bit će ključ opstanka i konkurentnosti na dinamičnom turističkom tržištu koje se stalno prilagođava novim potrebama i interesima posjetitelja.

5.3. Strateški pravac i prioriteti

Srednjoročna vizija održivog turizma do 2027. godine u cijelosti izvire i usklađena je s vizijom postavljenom u Strategiji razvoja održivog turizma do 2030. godine. Dodatno, usklađena je i podržava realizaciju Nacionalne razvojne strategije do 2030. godine i realizaciju nacionalnih klimatskih i energetske ciljeve te je usklađena s temeljnim politikama Europske unije i u skladu s očekivanim trendovima po predviđanjima Svjetske turističke organizacije (UNWTO).

Razvoj turizma temeljen na koncepciji održivosti ima u fokusu zadovoljstvo turista, uz istodobno jačanje pozitivnih utjecaja na gospodarski i društveni razvoj, napose zadovoljstvo i kvalitetu života lokalnog stanovništva.

Srednjoročna vizija razvoja održivog turizma Republike Hrvatske do 2027. godine usklađena je vizijom definiranom u Strategiji razvoja održivog turizma do 2030. godine:

Poštujući prirodno i kulturno naslijeđe i jedinstveni identitet svih regija, razvijamo održiv cjelogodišnji turizam poželjan za investicije, rad i život, koji doprinosi skladnom gospodarskom razvoju Hrvatske.

Srednjoročna vizija održivog turizma Hrvatske do 2027. godine dostiže se realizacijom posebnih ciljeva definiranih ovim Nacionalnim planom.

Uzevši u obzir vremenski okvir Nacionalnog plana razvoja održivog turizma do 2027. godine, srednjoročne razvojne potrebe, ali i potencijali turizma Hrvatske bitno se ne razlikuju od onih identificiranih u Strategiji razvoja održivog turizma do 2030. godine. Shodno navedenom, u nastavku su sažeto navedene srednjoročne razvojne potrebe i potencijali.

Razvojne potrebe:

- **Ublažiti sezonalnost**, čime će se posljedično ublažiti negativni ekonomski, društveni i okolišni učinci turizma. Produljenjem sezone potaknut će se investicije, osigurati sigurnost radnih mjesta i potaknuti zapošljavanje. Dodatno osnaživanje razvoja posebnih oblika turizma pozitivno će utjecati na produljenje sezone.
- **Osigurati ravnomjerniji regionalni turistički razvoj** tako da se poticaji ulaganja u turističke projekte diferenciraju s obzirom na indeks turističke razvijenosti. Navedeno je neophodno u smislu aktiviranja manje turistički razvijenih područja, ali i rasterećenja visoko opterećenih lokacija.
- **Jačati lanac vrijednosti i kreirati ponude visoke dodane vrijednosti**, ova potreba nalaže snažnija ulaganja u kvalitetu svih segmenata turizma i s njime povezanim djelatnostima: smještajnih kapaciteta i ostalih ugostiteljskih objekata, pratećih sadržaja, usluga, ljudskih potencijala i slično. U cilju osiguranja dodane vrijednosti u svakom dijelu lanca vrijednosti turizma posebno je važno povezivanje turizma s ostalim segmentima gospodarstva, kao i unaprjeđenje suradnje i vertikalno povezivanje dionika po načelima kružnog gospodarstva.
- **Unaprijediti prometnu povezanost** u cilju stvaranja preduvjeta za cjelogodišnji i regionalno uravnoteženi dolazak gostiju zračnim, željezničkim i cestovnim prometom. Poseban je naglasak potrebno staviti i na lokalni promet koji zahtjeva implementaciju modela pametne mobilnosti temeljen na valorizaciji primjerenih oblika održivog prometa.
- **Smanjiti opterećenja iz turizma na prostor, sastavnice okoliša i prirodu** posebno kroz poticanje kružnog gospodarstva i usmjeravanje ulaganja prema okolišno prihvatljivijim rješenjima. Naglasak treba biti na sustavnom i održivom planiranju razvojem turizma utemeljenom na prihvatnom kapacitetu destinacije.
- **Smanjiti međusobni negativan utjecaj turizma i klimatskih promjena** kroz poticanje niskougljičnih i klimatski adaptivnih rješenja u turizmu s naglaskom na

izgradnju turističke infrastrukture i snažniji razvoj onih oblika turizma s nižim ugljikovim otiskom.

- **Osigurati kvalitetna i održiva radna mjesta** kroz ulaganja u ljudske potencijale i poticanje samozapošljavanja, kao i poticanje i osnaživanje malih i srednjih poduzetnika u cijelom lancu vrijednosti.
- **Osigurati kvalitetne ljudske potencijale u turizmu** što uključuje potrebu za sustavnim, održivim planiranjem i razvojem ljudskih potencijala za potrebe turizma u pogledu kvalitete i kvantitete. Navedenom će doprinijeti i adresiranje prethodne potrebe, odnosno osiguranje kvalitetnih i održivih radnih mjesta.
- **Unaprijediti strukturu i kvalitetu smještajnih kapaciteta** kroz poticanje ulaganja u segmentu luksuznih i malih obiteljskih hotela, kao i u sve visokokvalitetne oblike smještaja te unaprjeđenje sustava kategorizacije.
- **Osigurati poticajno poslovno i investicijsko okruženje** u cilju realizacije investicija, odnosno projekata više dodane vrijednosti koji će osigurati rast kvalitete kao i integraciju ostalih gospodarskih grana u turizam. U tu svrhu je potrebno unaprijediti zakonodavni okvir i sustav podrške investitorima, kao i poslovne uvjete za turističke projekte poglavito u domeni fiskalnih i parafiskalnih obveza te sustavnog administrativnog rasterećenja poduzetnika.
- **Osigurati inovativnu i digitalnu transformaciju turizma** kroz potpore i poticaje inovacija i digitalizacije poduzetnika i drugih dionika u turizmu s ciljem razvoja novih inovativnih turističkih proizvoda i usluga, razvoja turističke infrastrukture sigurnosti i upravljanja turističkim tokovima.
- **Unaprijediti model upravljanja razvoja održivog turizma** u cilju osiguranja razvoja u skladu s turističkim trendovima i potrebama lokalne zajednice što podrazumijeva sinergijsko djelovanje, djelotvornu i učinkovitu suradnju na svim razinama te horizontalno i vertikalno povezivanje u generiranju nove dodane vrijednosti hrvatskog turizma. Potrebno je redefinirati zakonodavni okvir i uskladiti propise koji izravno utječu na konkurentnost i održivost turizma.
- **Uključivati lokalne zajednice u procese odlučivanja** jer je podrška lokalnog stanovništva preduvjet održivog razvoja turizma. Njihovo aktivnije uključivanje doprinijet će povećanju razine zadovoljstva turizmom i kvalitetu života te osigurati daljnju potporu razvoju turizma.
- **Razviti sustav prikupljanja podataka i planiranja** u cilju sagledavanja učinkovitosti mjera održivog razvoja turizma. Neophodno je osigurati upravljanje turizmom utemeljeno na relevantnim, provjerenim i pravovremenim podacima.
- **Očuvati i unaprijediti poziciju Hrvatske kao sigurne turističke destinacije** kroz unaprjeđenje sigurnosnih sustava na svim razinama koji uključuju i uspostavu sustava upravljanja kriznim situacijama u cilju jačanja spremnosti na sve oblike sigurnosnih izazova.

- Unaprijediti kvalitetu života lokalnog stanovništva što će se postići adresiranjem svih gore navedenih razvojnih potreba. Razvoj turizma diljem Hrvatske potrebno je integrirati s ostalim gospodarskim djelatnostima i uskladiti s interesima lokalnog stanovništva u cilju podizanja kvalitete života i rada.

5.4. Ciljevi razvoja destinacije

Tablica 17: Ciljevi i mjere Općine Dugopolje

Strateški cilj*	Posebni ciljevi	Mjere
1. Održivi razvoj turizma i očuvanje prirodnih i kulturnih resursa	<i>1.1. Očuvati prirodna područja kroz održivo korištenje u turizmu</i>	1.1.1. Poticati projekte u skladu s prihvatnim kapacitetom prostora 1.1.2. Razvijati infrastrukturu (npr. pješačke staze, edukativne table)
	<i>1.2. Zaštititi i valorizirati kulturnu baštinu kroz turističke sadržaje</i>	1.2.1. Ulaganja u obnovu i interpretaciju kulturnih lokaliteta 1.2.2. Organizacija kulturnih manifestacija temeljenih na lokalnoj tradiciji
2. Diversifikacija turističke ponude	<i>2.1. Razvijati selektivne oblike turizma visoke dodane vrijednosti</i>	2.1.1. Poticati razvoj aktivnog, kulturnog, medicinskog turizma i turizma inovacija 2.1.2. Podupirati male poduzetnike u kreiranju autentičnih doživljaja
	<i>2.2. Proširiti ponudu tematskih programa tokom cijele godine</i>	2.2.1. Organizacija festivala, radionica i tematskih događanja tokom cijele godine
3. Digitalizacija destinacije	<i>3.1. Jačati digitalnu prisutnost i promociju destinacije</i>	3.1.1. Unaprijediti web i društvene kanale destinacije
	<i>3.2. Razvijati digitalne alate za upravljanje destinacijom</i>	3.2.1. Unaprjeđenje postojećih e-usluga i digitalnih alata za upravljanje destinacijom i turističkim tokovima

Izvor: Općina Dugopolje

5.5. Mjere i aktivnosti

Strateški cilj 1. Održivi razvoj turizma i očuvanje prirodnih i kulturnih resursa	
Mjera 1.1.1.	Poticati projekte u skladu s prihvatnim kapacitetom prostora
Svrha i cilj mjere	
Spriječiti negativne utjecaje turizma na prirodne resurse kroz planiranje i provedbu projekata koji poštuju nosive kapacitete.	
Aktivnosti	
- Izrada studija prihvatnog kapaciteta za ključna prirodna područja. - Evaluacija novih turističkih projekata kroz ekološke kriterije. - Promocija najboljih praksi održivog razvoja.	
Indikatori/pokazatelji	
- Broj provedenih studija nosivog kapaciteta. - Broj turističkih projekata odobrenih temeljem održivih kriterija. - Površina zaštićenih prirodnih područja u funkciji turizma.	
Mjera 1.1.2.	Razvijati infrastrukturu (npr. pješačke staze, edukativne table)
Svrha i cilj mjere	
Omogućiti kvalitetno interpretiranje prirodne baštine uz minimalan utjecaj na okoliš.	
Aktivnosti	

- Projektiranje i uređenje tematskih eko-staza.
- Postavljanje edukativnih tabli.
- Digitalna interpretacija putem aplikacija i QR kodova.

Indikatori/pokazatelji

- Broj uređenih staza.
- Broj korisnika infrastrukture godišnje.
- Zadovoljstvo posjetitelja.

Mjera 1.2.1.	Ulaganja u obnovu i interpretaciju kulturnih lokaliteta
Svrha i cilj mjere	
Obnoviti i aktivirati kulturne lokalitete kao sadržajnu osnovu održivog turizma.	
Aktivnosti	
• Revitalizacija i adaptacija baštinskih objekata. • Primjena QR kodova za interpretaciju kulturnih lokaliteta. • Razvoj audio vodiča i virtualnih tura.	
Indikatori/pokazatelji	
• Broj obnovljenih lokaliteta. • Broj posjetitelja kulturnih lokaliteta. • Vrijednost ulaganja u kulturnu infrastrukturu.	
Mjera 1.2.2.	Organizacija kulturnih manifestacija temeljenih na lokalnoj tradiciji
Svrha i cilj mjere	

Očuvati i promovirati lokalni identitet kroz manifestacije.

Aktivnosti

- Organizacija festivala, izložbi i radionica.
- Uključivanje lokalne zajednice i umjetnika.
- Promocija manifestacija putem digitalnih kanala.

Indikatori/pokazatelji

- Broj održanih manifestacija godišnje.
- Broj sudionika i posjetitelja.
- Medijski doseg i vidljivost manifestacija.

Strateški cilj 2. Diversifikacija turističke ponude	
Mjera 2.1.1.	Poticati razvoj aktivnog, kulturnog, medicinskog turizma i turizma inovacija
Svrha i cilj mjere	
Unaprijediti specijalizirane oblike turizma radi povećanja potrošnje i kvalitete boravka.	
Aktivnosti	
• Potpora razvoju biciklističkih ruta. • Suradnja sa zdravstvenim centrima.	
Indikatori/pokazatelji	

- Broj novih turističkih proizvoda.
- Broj partnera u specifičnim oblicima turizma.
- Rastući broj dolazaka tokom cijele godine.

Mjera 2.1.2.	Podupirati male poduzetnike u kreiranju autentičnih doživljaja
---------------------	---

Svrha i cilj mjere

Potaknuti lokalne proizvođače i obrtnike da razviju turistički orijentirane proizvode i usluge.

Aktivnosti

- Edukacije o interpretaciji lokalne baštine.
- Umrežavanje u klastere ponude.

Indikatori/pokazatelji

- Broj uključenih poduzetnika.
- Rast prihoda malih ponuđača iz turizma.

Mjera 2.2.1.	Organizacija festivala, radionica i tematskih događanja tokom cijele godine
---------------------	--

Svrha i cilj mjere

Ojačati atraktivnost Dugopolja kao cjelogodišnje destinacije kroz kontinuiranu organizaciju kulturnih, edukativnih, sportskih i tematskih događanja koja potiču sudjelovanje lokalnog stanovništva i posjetitelja te pridonose prepoznatljivosti destinacije.

Aktivnosti	
	• Proširenje ponude festivala, radionica, sajmov a i manifestacija tijekom cijele godine. • Uključivanje lokalnih udruga, škola, poduzetnika i kulturnih institucija u zajedničko oblikovanje programa. • Razvijanje tematskih događanja povezanih s identitetom i posebnostima Dugopolja (npr. sportski, glazbeni, gastro i umjetnički sadržaji). • Promocija događanja i suradnja s medijima. • Korištenje dostupne infrastrukture (zatvoreni i otvoreni prostori) za ravnomjernu raspodjelu aktivnosti kroz cijelu godinu.
Indikatori/pokazatelji	
	• Suradnja s lokalnim udrugama i školama. • Korištenje zatvorenih prostora za indoor programe.

Strateški cilj 3. Digitalizacija destinacije	
Mjera 3.1.1.	Unaprijediti web i društvene kanale destinacije
Svrha i cilj mjere	
Osigurati kvalitetnu online prisutnost Dugopolja kao prepoznatljive destinacije.	
Aktivnosti	
• Redizajn službene web stranice. • Aktivno vođenje društvenih mreža.	
Indikatori/pokazatelji	
• Broj posjeta web stranici mjesečno. • Broj pratitelja i interakcija na društvenim mrežama.	

--

Mjera 3.2.1.	Unaprjeđenje postojećih e-usluga i digitalnih alata za upravljanje destinacijom i turističkim tokovima
Svrha i cilj mjere	
Poboljšati učinkovitost i korisničku vrijednost postojećih digitalnih rješenja Općine i Turističke zajednice Općine Dugopolje kroz njihovu integraciju i unaprjeđenje funkcionalnosti. Cilj je osigurati pametno, podatkovno i koordinirano upravljanje destinacijom, koje će omogućiti bolje praćenje turističkih tokova, kvalitetniju komunikaciju s posjetiteljima i dionicima te jaču vidljivost destinacije u digitalnom prostoru.	
Aktivnosti	
• Nadogradnja postojećih općinskih i turističkih e-usluga. • Uvođenje ili proširenje chatbot i AI funkcionalnosti za brze odgovore posjetiteljima i podršku lokalnim dionicima. • Uspostava sustava praćenja zadovoljstva posjetitelja i stanovnika putem digitalnih anketa i povratnih informacija. • Promicanje digitalne pismenosti među turističkim subjektima (smještaj, ugostitelji, OPG-ovi).	
Indikatori/pokazatelji	
• Broj nadograđenih ili integriranih digitalnih sustava. • Broj novih funkcionalnosti uvedenih u postojeće alate. • Broj korisnika (građana, posjetitelja, partnera) koji aktivno koriste digitalne servise. • Porast online interakcije i zadovoljstva korisnika.	

6. SMJERNICE I PREPORUKE ZA RAZVOJ ILI UNAPRJEĐENJE DESTINACIJE

Razvoj turizma u Općini Dugopolje treba se temeljiti na očuvanju prirodnih resursa i kulturne baštine koje ovu općinu čine jedinstvenom u splitsko-dalmatinskoj regiji. Kao općina poznata po rekreacijskim sadržajima, bogatoj povijesti i poduzetničkom imidžu, Dugopolje ima preduvjete za pozicioniranje kao cjelogodišnja destinacija aktivnog, kulturnog i medicinskog turizma.

Budući turistički razvoj mora biti pažljivo planiran u skladu s okolišnim i prostornim ograničenjima. Novi projekti trebaju biti usklađeni s načelima održivog razvoja uz očuvanje prirode, vode i zelenih površina, te uz valorizaciju kulturnih resursa i sakralnih objekata.

Kako bi se smanjila ovisnost o jednodnevnim izletnicima i povećala potrošnja po gostu, potrebno je razvijati selektivne oblike turizma:

- **aktivni turizam** (biciklizam, sportska događanja, šetnje),
- **kulturni turizam** (lokalne manifestacije, sakralna baština),
- **medicinski turizam** (Poliklinika Analiza Dugopolje, Poliklinika Tim Dugopolje, Uglešić Health&Care),

Turizam u Dugopolju treba biti sredstvo lokalnog razvoja i dobrobiti stanovnika. Općina Dugopolje prepoznata je kao jedna od najuspješnijih i najpoduzetnijih lokalnih sredina u Republici Hrvatskoj.

Digitalna transformacija destinacije

Kako bi se povećala vidljivost i konkurentnost Dugopolja, nužno je jačati digitalnu prisutnost:

- unaprjeđenje službene web stranice Turističke zajednice i društvenih kanala za osobe s invaliditetom,
- razvoj virtualnih vodiča.

Očuvanje identiteta i valorizacija baštine

Kulturna i prirodna baština Općine Dugopolje su dugoročnog turističkog razvoja. Preporučuje se nastavak očuvanja i promocije sakralnih objekata i tradicijskih manifestacija. Time se stvara prepoznatljiv identitet koji povezuje prirodu, povijest i suvremeni način života.

Općina Dugopolje posjeduje snažne temelje za razvoj održivog, cjelogodišnjeg i sadržajno bogatog turizma. Uspješna provedba zahtijeva koordinirano djelovanje Turističke zajednice, Općine, poduzetnika, udruga i lokalnih stanovnika. Smjernice navedene u ovom poglavlju predstavljaju temelj za strukturiran, inkluzivan i održiv razvoj destinacije, u skladu s potrebama zajednice i očekivanjima modernih posjetitelja.

7. POPIS PROJEKATA

7.1. Projekti koji pridonose provedbi mjera potrebnih za doprinos ostvarenju pokazatelja održivosti na razini destinacije

Projekt 1: Uređenje tematskih putova na području Općine Dugopolje			
Opis projekta	Općina Dugopolje smještena je podno sjevernih padina planine Mosor, gdje se proteže Dugopoljsko polje. Tematska staza Mali put povezuje cijelo područje destinacije kroz Dugopoljsko polje, te obuhvaća dvije škole u prirodi: lokalitete Balići-Džakići i Plitača. Prirodno bogatstvo ove destinacije čine: biljne i životinjske endemske vrste Mosora, špilja Vranjača, Kraljeva peć, lokve Dračanica i Trstenica-Vukasovići, Rimska cesta u dionici Klapavice - Kurtovići.		
Kratki opis svrhe projekta	S obzirom na pozicioniranje Sportskog centra i Centra za posjetitelje, gdje se odvija veliki protok posjetitelja na dnevnoj razini, ovim projektom uredila bi se multifunkcionalna dvorana, pomoćni vanjski tereni i uspostavio skate park kao dodatni outdoor sadržaj. Također, projekt uključuje uređenje i ozelenjivanje okoliša oko postojeće sportske infrastrukture te uređenje pješačko-biciklističke staze budući da se ovdje nalazi terminal za bicikle.		
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti	Zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom. Udio zaštićenih područja u destinaciji u ukupnoj površini destinacije (ukupno i pojedinačno po kategoriji zaštite). Prosječna duljina boravka turista u destinaciji. Poslovni prihod gospodarskih subjekata (obveznika poreza na dobit-obveza plaćanja turističke članarine i turističke pristojbe) u djelatnostima pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane.		
Doprinos ostvarenju strateškog cilja	SC 1: Održivi razvoj turizma i očuvanje prirodnih i kulturnih resursa		
Povezanost sa Strategijom i Nacionalnim planom	Strateški cilj: Cjelogodišnji i regionalno uravnoteženiji turizam Posebni cilj: Razvoj vremenski i prostorno ravnomjernije raspoređenog turističkog prometa		
Nositelj projekta	Ministarstvo turizma i sporta, Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine, TZO Dugopolje, Općina	Lokacija provedbe	Općina Dugopolje

	Dugopolje, Javna ustanova More i krš		
Početak realizacije	2025.	Završetak realizacije	2030.
Ključne točke	Definiranje projektnog zadatka, Izrada studije tematskih ruta/ prometnog elaborata, Priprema projektne dokumentacije (glavni projekt), Ishođenje dozvola za realizaciju projekta, Realizacija projekta prema pripremljenoj dokumentaciji, Izrada brošure i proširenje internetskih stranica Općine i Turističke zajednice u svrhu afirmacije tematskih ruta.		
Ukupna procijenjena vrijednost projekta	-		
Izvori financiranja	DP, OP, PJU, FZOEU, Program ZI, ESIF, NPOO, PKK, ITP		
Potrebna studijska/projektna dokumentacija	DA		

7.2. Projekti posebnog značenja za razvoj destinacije

Projekti od posebnog značenja za razvoj destinacije pridonose strateškom ili posebnom cilju definiranom aktima strateškog planiranja za razvoj turizma i imaju minimalnu vrijednost od 1.000.000,00 eura.

Projekt 1: Dovršetak Sportsko-rekreacijskog centra u Dugopolju	
Opis projekta	Općina Dugopolje izradila je 2009. godine u središtu gospodarske zone Podi-Dugopolje objekt nogometnog stadiona kao I. fazu Sportskog centra Hrvatski vitezovi. Sportskim terenima na dnevnoj bazi cirkulira veliki broj djece i roditelja te posjetitelja koji prate utakmice 1. NL i sportska natjecanja na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini (poput Međunarodnog turnira za djecu Prvi koraci). U neposrednoj blizini stadiona smješten je i multimedijalni Centar za posjetitelje Skrivena Dalmacija. Ovaj centar organizira radionice za djecu predškolskog i školskog uzrasta, te obilazak centra za jednodnevne posjetitelje. U suradnji s TZ SDŽ, u razdoblju od travnja do studenog, ovdje prometuje Zelena linija, koja dovodi strane posjetitelje u Dugopolje. Projekt se odnosi na dovršetak dvije legalizirane, ali trenutno nedovršene građevine, pri čemu je planirana provedba u dvije faze. U I. fazi planira se izgradnja i uređenje Sport HUB-a, što obuhvaća opremanje multifunkcionalne dvorane, uređenje vanjskih sportskih terena te krajobrazno oblikovanje okoliša.

	II. faza obuhvaća uređenje bazena i sportske dvorane u objektu B, čime će se zaokružiti cjelokupan sportsko-rekreacijski kompleks.		
Kratki opis svrhe projekta	S obzirom na pozicioniranje Sportskog centra i Centra za posjetitelje, gdje se odvija veliki protok posjetitelja na dnevnoj razini, ovim projektom uredila bi se multifunkcionalna dvorana, pomoćni vanjski tereni i uspostavio skate park kao dodatni outdoor sadržaj. Također, projekt uključuje uređenje i ozelenjivanje okoliša oko postojeće sportske infrastrukture te uređenje pješačko-biciklističke staze budući da se ovdje nalazi terminal za bicikle.		
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti	Zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji. Prosječna duljina boravka turista u destinaciji. Poslovni prihod gospodarskih subjekata (obveznika poreza na dobit-obveza plaćanja turističke članarine i turističke pristojbe) u djelatnostima pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane.		
Doprinos ostvarenju strateškog cilja	SC 1: Održivi razvoj turizma i očuvanje prirodnih i kulturnih resursa		
Povezanost sa Strategijom i Nacionalnim planom	Strateški cilj: Konkurentan i inovativan turizam Posebni cilj: Osiguranje poticajnog poslovnog okruženja		
Nositelj projekta	Ovaj projekt je sastavni dio strateškog projekta Sportsko srce Urbane aglomeracije Split. Ministarstvo turizma i sporta, Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine, TZO Dugopolje, Općina Dugopolje	Lokacija provedbe	Općina Dugopolje
Početak realizacije	I. faza 11.2025-12.2028.	Završetak realizacije	2030.
Ključne točke	Projekt je pripremljen, očekuju se zadnji komentari od MRRFEU i SAFU. Definiranje projektnog zadatka, Priprema projektne dokumentacije (idejno rješenje, idejni projekt, glavni projekt, izvedbeni projekt), Ishođenje dozvola za realizaciju projekta, Realizacija projekta prema pripremljenoj dokumentaciji.		
Ukupna procijenjena vrijednost projekta	I. Faza cca 5.076.075,00 €, II. Faza cca. 6.000.000,00 €		
Izvori financiranja	Iznos vlastitog financiranja: I Faza 2.127.000,00 €; II. Faza 2.000.000,00 € Ostali izvori financiranja: DP, PSDŽ, OP, FZOEU, ESIF, NPOO, PKK, ITP		
Potrebna studijska/projektna dokumentacija	DA		

Projekt 2: Izgradnja Kulturno-multimedijalnog centra			
Opis projekta	Na području Općine Dugopolje djeluje Kulturno-umjetničko društvo Pleter, koje od 1999. godine njeguje materijalnu i nematerijalnu prirodnu i kulturnu baštinu zavičaja. U suradnji s Narodnom knjižnicom Dugopolje organiziraju se koncerti (Gala koncerti, klapski susreti Pod Mosoron klapa piva, Dugopolje BEERFEST, Advent u Dugopolju), smotre (Međunarodni folklorni susreti, Mihovilovo), festivali (kulturno-ljetni program Podmosorske ljetne večeri), izložbe, predstave, promocije knjiga (Knjige pod zvijezdama) i projekcija filmova tijekom cijele godine.		
Kratki opis svrhe projekta	Ovim projektom Općina Dugopolje bi izgradila i opremila reprezentativni prostor, s naglaskom na interpretaciju zavičajne baštine. To bi bila svojevrsna zavičajna kuća gdje bi se organizirali različiti kulturno-umjetnički programi tijekom cijele godine, za lokalno stanovništvo i posjetitelje.		
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti	Zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom. Zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji. Udio zaštićenih područja u destinaciji u ukupnoj površini destinacije (ukupno i pojedinačno po kategoriji zaštite). Poslovni prihod gospodarskih subjekata (obveznika poreza na dobit-obveza plaćanja turističke članarine i turističke pristojbe) u djelatnostima pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane.		
Doprinos ostvarenju strateškog cilja	SC 2: Diversifikacija turističke ponude		
Povezanost sa Strategijom i Nacionalnim planom	Strateški cilj: Konkurentan i inovativan turizam Posebni cilj: Osiguranje poticajnog poslovnog okruženja		
Nositelj projekta	Općina Dugopolje, Turistička zajednica Općine Dugopolje, Splitsko-dalmatinska županija, Ministarstvo kulture i medija, Ministarstvo turizma i sporta, Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije Republike Hrvatske	Lokacija provedbe	Općina Dugopolje
Početak realizacije	2025.	Završetak realizacije	2030.
Ključne točke	Definiranje projektnog zadatka, Priprema projektne dokumentacije (idejno rješenje, idejni projekt, glavni projekt, izvedbeni projekt), Ishođenje dozvola za realizaciju projekta, Realizacija projekta prema pripremljenoj dokumentaciji.		
Ukupna procijenjena vrijednost projekta	-		
Izvori financiranja	DP, PSDŽ, OP, ESIF		
Potrebna studijska/projektna dokumentacija	DA		

8. ZAKLJUČAK

U Planu upravljanja destinacijom Turističke zajednice Općine Dugopolje (dalje: Plan) iznesene su razvojne perspektive i mogućnosti koje bi trebale postati generator novih ideja za sve dionike u razvoju turizma na području Općine. Kontinuiranim edukacijama, međusobnim umrežavanjem i suradnjom omogućit će se provedba i realizacija Plana. O Planu upravljanja destinacijom bi se trebali voditi aktivni i interaktivni dijalozi kako bi se poticalo dionike na realizaciju istog. Cilj je povećati svjesnost dionika u turizmu o mogućnostima koje turizam nudi kao i o svim čimbenicima koji utječu na povećanje prihoda i kvalitete života u Općini. Namjera je da Plan upravljanja destinacijom Općine Dugopolje postane "živi" dokument te referenca za sve koji se odluče realizirati svoju poslovnu ideju kroz turizam.

Cilj Plana upravljanja destinacijom Općine Dugopolje je doprinijeti primjeni racionalnog i inovativnog načina razmišljanja, otvaranje novih spoznaja o poduzetništvu u turizmu, unapređenju poslovanja kroz razvoj poduzetničkih vještina i primjena novih tehnologija. Bit Plana upravljanja destinacijom je približiti svijeću, znanjem i vještinama lokalne dionike u turizmu uspješnim turističkim trendovima na međunarodnoj razini te postati destinacija sinergije adrenalina i tradicije.

Za uspješnu realizaciju iznesenih inicijativa neophodna je uspostava i unaprjeđenje sinergije djelovanja svih dionika u turizmu, od Općine, poduzetnika, iznajmljivača, poljoprivrednika i zajednice uz podršku i aktivno sudjelovanje Općine. Važno je osvješćivanje prednosti zajedničkog rada pri planiranju i provedbi pojedinih aktivnosti unutar predloženih razvojnih smjernica Plana. Pored navedenog, od iznimne važnosti je kontinuirana edukacija, sastanci te razmjena mišljenja, iskustava i informacija s ciljem napretka turizma predmetnog područja.

Općina Dugopolje nalazi se u povoljnom trenutku za turistički razvoj. Prirodni resursi, položaj i postojeća infrastruktura pružaju snažnu osnovu za oblikovanje destinacije koja može ponuditi cjelogodišnje aktivnosti, kvalitetne sadržaje i raznolike doživljaje. Međutim, da bi se ostvario puni potencijal, potrebno je sustavno planirati, ulagati u sadržaje, razvijati atrakcije i dodatne programe te jačati lokalni identitet kroz tradiciju, kulturu i autentičnu ponudu.

Provedbom mjera i projekata navedenih u Planu stvorit će se uvjeti za jačanje identiteta Dugopolja kao destinacije aktivnog i kulturnog turizma. Digitalna transformacija, ulaganje u infrastrukturu i smještajne kapacitete, jačanje manifestacija te integracija lokalnih proizvoda i gospodarstva u turističku ponudu omogućit će povećanje konkurentnosti na domaćem i međunarodnom tržištu. Plan predviđa i stvaranje novih sadržaja za mlade, razvoj kulturnih i sportskih događanja te očuvanje prirodnih vrijednosti, što osigurava ravnotežu između gospodarskog razvoja i zaštite okoliša.

Ovaj dokument nije zamišljen samo kao kratkoročni plan, već kao temelj dugoročne vizije turizma Dugopolja. On definira smjer u kojem općina treba ići, ali i postavlja okvir u kojem se turizam razvija u skladu s identitetom, tradicijom i potrebama zajednice. Uspješna provedba ovih mjera dovest će do povećanja prepoznatljivosti i konkurentnosti, do veće kvalitete života stanovnika i do stvaranja destinacije koja privlači posjetitelje svojom autentičnošću i održivošću. Dugopolje na taj način postaje primjer općine koja turizam ne promatra samo kao gospodarsku granu, već kao integrirani dio društvenog i kulturnog razvoja, usmjeren na dobrobit i sadašnjih i budućih generacija.